

Univerzita Karlova v Praze

Fakulta humanitních studií

Bakalářská práce

Etnografie vesnické hospody

Karla Marie Šůchová

Vedoucí práce: **Mgr. Hedvika Novotná**

Praha 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem práci vypracovala samostatně. Všechny použité prameny a literatura byly řádně citovány. Souhlasím, aby tato práce byla uložena v Knihovně společenských věd T.G.Masaryka v Praze v Jinonicích. Eventuální zveřejnění v tištěné nebo elektronické podobě je možné pouze na základě mého předchozího písemného souhlasu. Práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

.....
Karla Marie Šůchová

Poděkování

Ráda bych poděkovala svojí vedoucí práce Mgr.Hedvice Novotné za její podnětné rady, pomoc při hledání zdrojů, nenásilné směřování a také trpělivost, kterou projevovala během konzultací.

Obsah

1. Úvod	5
2. Teoretické rámování	6
3. Reflexe výzkumu	7
3.1. Výzkumný problém a výzkumné otázky.....	7
3.2. Výzkumná strategie	8
3.3. Vytváření a analýza dat	8
3.4. Výběr a charakteristika vzorku.....	9
3.5. Výzkum, jeho hodnocení a etické aspekty	10
4. Hospoda a její aktéři	12
4.1. Charakteristika zkoumané hospody	12
4.1.1. Popis prostoru.....	15
4.2. Aktéři.....	15
4.2.1. Místní	16
4.2.1.1. Štamgasti	18
4.2.1.2. Mládež.....	19
4.2.1.3. Hráči automatů	20
4.2.1.4. Známé firmy	20
4.2.1.5. „Pražská naplavenina“	22
4.2.1.6. Koňáci	23
4.2.2. Cizinci	23
4.2.2.1. Příbuzní a přátelé místních.....	23
4.2.2.2. Turisty, výletníci, cyklisté.....	24
4.2.2.3. Nevítaní hosté.....	25
4.2.2.4. Obyvatelé sousedních vesnic	25
4.3. Hospoda a její každodenní život	26
4.4. Hospoda jako veřejný a poloveřejný prostor.....	27
4.6. Hospoda a lokální identita.....	30
4.7. Hospoda a lokální kultura	33
4.8. Hospoda a globální kultura	37
5. Závěr	47
6. Bibliografie	49
6.1. Použitá literatura.....	49
6.2. Online dostupné odborné zdroje.....	50
6.3. Neodborné internetové zdroje	50

1. Úvod

Vesnická hospoda a její význam – význam pro její aktéry, pro konstrukci lokální identity, pro sdílení lokální kultury, to je předmětem této práce. Místo, kde se odehrává mnoho příběhů; navštěvují ho po léta ti samí lidé, což mu dává kontinuitu a umožňuje tak nahlédnout hlubší významy každodennosti jeho aktérů. Vesnická hospoda je špičkou ledovce. To, co je možno v ní pozorovat, má mnoho skrytých významů, složité pozadí sestávající z motivací, charakterů, okolností, náhod, vztahů, zvyků a dalších proměnných, které se nedají vystopovat, rozklíčovat, pozorovat ani zachytit. Ambice pochopit celou strukturu té fluidní látky utkané z času, prostoru a tisíce abstraktních linií, bodů i přímek, je alespoň v oblasti etnografického výzkumu těžko splnitelná, nicméně snaha o zachycení krátkého okamžiku a vzhled do něj už reálné jsou. Mou motivací ke zkoumání je celoživotní snaha o pochopení člověka v prostoru, k němuž využívám všemožných metod, z nichž ta střízlivější je výzkum na poli etnografie, konkrétně tento výzkum, jemuž je věnována má bakalářská práce.

Předmětem zkoumání je hospoda, která se nachází ve vsi, jenž leží v chráněné krajinné oblasti. V praxi to znamená, že se v ní díky jejímu umístění mísí nejen místní obyvatelé mezi sebou, ale i turisté. Výzkum probíhá ještě před začátkem letní sezóny, takže turistů se v hospodě vyskytuje méně, než během období červenec-srpen, zároveň je už ale dostatečně hezké počasí na to, aby se už tu a tam nějaký turista (hlavně o víkendech) objevil, a aby vesnici navštěvovali příbuzní místních obyvatel a v případě, že hospodu navštíví (což často činí), doplnili pozorovaný prostor o sebe sama, a tím mu dodali zajímavý rozměr.

Cílem práce je popis každodenního života této vesnické hospody, jeho aktérů a také odhalení významu, jakého nabývá pro konstrukci lokální identity a sdílení lokální kultury.

Struktura práce usiluje o co nejpřehlednější uchopení zvoleného tématu, po krátkém úvodu následuje část, v níž je nastíněno teoretické rámování celé práce. Ve třetí části, věnované reflexi výzkumu, budou popsány postupy vytváření a zpracovávání dat. Čtvrtá část obsahuje samotné výsledky výzkumu, které jsou rozděleny do několika podkapitol. Na konci každé podkapitoly je pak krátké shrnutí toho, o čem se v ní pojednávalo, tedy jakýsi závěr.

2. Teoretické rámování

Vesnická hospoda je pro výzkum zajímavá z toho důvodu, že je místem, kde se stýká mnoho lidí na malém prostoru. Tito lidé mají různé motivace, proč do hospody chodit, z čehož se dá usuzovat, že mají i rozdílné životní přístupy – jednoduše řečeno, v jedné místnosti můžeme nalézt širokou škálu lidí, ženy, muže, staré, mladé, hráče automatů či hráče na kytaru. Na malém prostoru se tak dá dobře sledovat, jak fungují zdejší vztahy. Kandert hovoří o tom, že hospoda je pro vesnici informačním centrem. „Ze všech kamarádů, sousedů, známých a také z příbuzných vzniká sociální síť každého jednotlivce.“ (Kandert, 2004: 95). Taktéž zde můžeme narazit na představitele mocenských klik, pokud ve vesnici nějaké existují. Mocenské kliky podle Kanderta představují frakce, stojící na různých koncích širokého spektra vesnických zájmů. Většinou bývají spojeny s politikou, ale také se všemožnými zájmy ekonomickými. Jedna z klik má obvykle silnější podporu obyvatel, než druhá, což se v různých intervalech střídá.

Vesnická hospoda je také místem, kde se odrážejí změny, které za dobu její existence ve společnosti proběhly. Po léta jí navštěvují stále ti samí lidé. „Vesničané ve svých životopisných vyprávěních i hovorech na jakékoliv téma reflektují jak minulost, tak současnost, a oba stavy porovnávají – zejména, pokud se to týká jejich osoby, rodiny, vesnice. Jsou si vědomi nejrůznějších změn, k nimž došlo během jejich života, případně během života jejich rodičů anebo prarodičů a které znají z vyprávění.... Porovnávání změn je součástí každodenního života.“ (Kandert, 2004: 228)

Podle Stuarda Halla (2012) je jedním z motivů současnosti střetávání globálního s lokálním, a jedním z míst, kde lze tento střet snadno pozorovat, je česká vesnice s vlastní historií a identitou, kde globálnost proniká do prostoru skrze změnu životního stylu a média, jejichž zástupce se v podobě televize nachází v hospodě na dobře viditelném místě.

Výzkum, který bude v hospodě probíhat, je výzkumem etnografickým. Cílem etnografie je popis „rozvrstvené hierarchie významových struktur, v jejímž rámci dochází k produkci, vnímání a interpretování“ lidského jednání. (Geertz, 2000: 17). Etnografie je komplexním přístupem ke zkoumané realitě, jejím zhuštěným popisem – vyčerpávajícím výkladem jevů z perspektivy aktérů v opozici k jejich normativnímu výkladu a zároveň jejich vnímání v širších sociálních souvislostech. (Geertz, 2000: 13-42).

Etnografie jako žánr usiluje o porozumění zkoumané kultuře a výklad jejich charakteristik jak v perspektivě etické, tedy z pohledu výzkumníka, outsidera, tak

z perspektivy emické, tedy očima samotných aktérů. Výsledkem etnografického výzkumu je pak holistický popis sociální reality.

Etnografie jako metoda je způsob, jakým se přistupuje k vytváření a interpretaci dat. Etnografický výzkum charakterizuje dlouhodobý pobyt v terénu a pozorování jevů v něm se odehrávajících. Výzkum je typický svou dynamikou; v jeho průběhu dochází k dalšímu vývoji. Zároveň, simultánně s jeho průběhem, dochází k analýze a interpretaci dat. Jedná se o postupné hledání souvislostí mezi zjištěnými informacemi o malé skupině lidí a širšími strukturálními poznatky o společenských jevech. (Ghosh a kol., 2007: 8-9)

V práci pracuji s koncepty jako jsou veřejný a poloveřejný prostor, lokální identita, lokální a globální kultura, globalizace a glokalizace.

3. Reflexe výzkumu

3.2. Výzkumný problém a výzkumné otázky

Základním výzkumným problémem je jak v současnosti funguje zkoumaná vesnická hospoda. Hospoda jako taková dříve bývala místem, kde se odehrával místní společenský život, kde se řešily spory, vyrovnávaly dluhy, ať už movité, nebo úkonové, a kde se odehrávaly zákulisní praktiky místní politiky (Kandert, 2004: 96). Výzkum se bude snažit odhalit, zda je hospoda, v níž se výzkum odehrává, takovým místem zůstává, či zda nabývá nových úloh či charakteristik.

Další otázky zní: kdo jsou aktéři pohybující se v prostoru hospody? To zahrnuje jejich jednání, to, jak spolu vycházejí, odkud jsou a jak dlouho zde žijí. Dále pak jak je v hospodě vyjednávána lokální identita, to znamená co místní považují za typické pro jejich obec, čím jí charakterizují, co vnímají jako odlišné a hlavně, co je tím, co jejich lokální identitu utváří. Další otázkou, již se výzkum snaží zodpovědět, je zda je hospoda prostorem spíše veřejným nebo poloveřejným. Veřejný prostor je prostorem uvnitř měst a obcí, v němž se odehrává veřejný život, je přístupný každému a není kontrolovaný žádnou formální svrchovaností. Poloveřejný prostor je pak prostor přístupný každému, podléhá však nějaké kontrole. V tomto ohledu je hospoda zajisté prostorem poloveřejným, otázka ale je, zda existují nějaké výjimky, kdy tomu tak není, či zda je ten, kdo má nad poloveřejným prostorem kontrolu, v tomto případě výčepní, uplatňuje možnost do prostoru zasahovat a pokud tak činí, tak jakou měrou.

Dvě poslední otázky spolu úzce souvisí, první z nich je, jak se v hospodě projevuje globální kultura a čím je sycena a druhou je jak se v hospodě projevuje lokální kultura a čím

je sycena. Při zodpovídání této otázky se zaostřuje na střet globálnosti a lokálnosti, z něhož může vzniknout specifický „odstín“ sociální reality.

3.3. Výzkumná strategie

Vzhledem k tomu, že ve výzkumu jde o porozumění komunitě v konkrétním místě, bude výzkum kvalitativní. Cílem je vhléd do velkého množství neopakovatelných situací, k němuž nelze dospět statistickými procedurami. Nejde o kvantifikaci určitého jevu, ale o detailní pohled na děj v jeho přirozeném prostředí. Pozorované jevy, jejichž prostřednictvím se má objasnit zkoumaný problém, bývají jen zřídka přesně ohraničené, a i to je jeden z faktorů ovlivňující výběr strategie. Metodou indukce, neboli vyvozováním obecného z konkrétního, se pak bude usilovat o nalezení určité struktury.

3.4. Vytváření a analýza dat

Tvorba dat probíhala během čtyř měsíců, února, března, dubna a května, a to v podobně pravidelného docházení do hospody (obvykle třikrát týdně), přičemž každá návštěva trvala až několik hodin, v některých případech celý den. Časová pásma, během nichž docházelo k návštěvám za účelem výzkumu, pokryla celou otevírací dobu každý den v týdnu, takže nasbíraná data mohla poskytnout přibližný obraz toho, jak vypadá co do dnů nepřetržitý provoz zkoumané hospody. Tímto způsobem se kompenzovala situace, v níž nebylo možné v hospodě strávit v kuse celý týden od otevření až do zavření.

Hlavní metodou výzkumu bylo zúčastněné pozorování, to bylo doplněno neformálními rozhovory a vše bylo zapisováno do terénních poznámek a terénního deníku. Samotné pozorování bylo nestrukturované a otevřené.

Vstup do terénu byl usnadněn mou předchozí vazbou na danou lokalitu. Někteří z aktérů mě znají, díky čemuž má přítomnost v hospodě nezpůsobovala zásadní rozruch. Přes počáteční veselí a údivu, k čemu je takový výzkum dobrý, se celý kolektiv poměrně rychle propracoval zpět ke svému běžnému jednání.

Samotný zápis dat probíhal při pozorování, kdy byly probíhající jevy a děje zaznamenávány heslovitě do terénních poznámek. Každý den poznámek je časově označen, je na něm datum a časový úsek, což umožňuje dvojí třídění – podle dne a podle denní doby. Třídění podle dne je nutné při sledování rozdílů mezi pracovními dny a víkendem, denní doba

zas umožnila najít některé pravidelnosti v jednání aktérů, což usnadnilo jejich třídění do kategorií.

Pohyb v terénu pak v praxi vypadal následovně: zaujmutí místa, které je pro pozorování nejvýhodnější, tedy v rohu místnosti, odkud je, v případě, že jsou otevřeny propojovací dveře, vidět až do sálu. Jednání návštěvníků hospody se dalo celou dobu výzkumu charakterizovat jako „běžné“, s jakým se lze setkat snad v každém zařízení tohoto druhu – pití nějakého nápoje, cigarety, sledování televize nebo nově příchozích. Pokud si někdo přisednul, došlo k neformální konverzaci, tak jak je to zde běžné. Mé oči byly celou dobu takzvaně „na stopkách“ a co bylo možné zaznamenat do poznámkového bloku, bylo zaznamenáno.

Analýza dat probíhala souběžně s výzkumem. Během každého časového úseku stráveného v terénu jsem si zapisovala heslovité terénní poznámky, které jsem pak večer doplňovala zápisem do terénního deníku. Při tvorbě interpretací mi pak kromě jich samotných byla dalším užitečným nástrojem introspekce – během analýzy nějakého jevu (jemuž byla přiřazena nějaká barva a tak byly jevy podobné snadno dohledatelné) jsem si vzpomněla na mnoho dalších podobných situacích, které a) někdo vyprávěl mimo čas, kdy probíhal výzkum, b) proběhly rychle a současně s jiným děním, takže nedošlo k jejich zapsání, c) proběhly, aniž by v danou chvíli působily významně, ale při jejich vzpomnutí vhodně doplnily celkový pohled. V těchto případech se často jednalo o pouhý detail, třeba o nějaké oslovení, které náhle objasnilo určitý vztah, aniž by předtím vzbuzovalo pozornost nebo působilo významně, nebo o pohled, jehož význam se dal pochopit až po objevení nějaké souvislosti.

V práci jsou používány citace aktérů; všechny mají v textu samostatný prostor a jsou označeny kurzívou. Ty, co proběhly během neformálních rozhovorů a byly adresovány přímo mě jakožto výzkumníkovi, mají za sebou v závorce uvedeny pasportizační údaje o jejich autorovi. Citace hovorů, které byly zachyceny během pozorování a nikoliv v průběhu výzkumné situace rozhovoru a tudíž není přesně určeno, kdo je jejich autor, ale přesto se mi zdály být významné, mají za sebou v závorce uvedeno pouze datum, kdy byly zaznamenány.

3.5. Výběr a charakteristika vzorku

Vzorkem je prostředí zkoumaného místa, v tomto případě vesnické hospody, která je specifická umístěním v chráněné krajinné oblasti, díky čemuž slouží vesnice jako oblíbený turistický cíl. Tak se děje během letní turistické sezóny, jejíž špička je v červenci a srpnu. Ze začátku sezóny a na jejím konci pak turisté přijíždějí pouze během víkendů, a nejde ani tak o

turisty, jako spíše o majitele chat a návštěvníky příbuzných. Mimo sezónu vesnice žije svým životem, který se odehrává na několika místech, z nichž nejvýznamnějším je právě hospoda. Ta byla donedávna provozována majitelem, který nebyl ve vsi oblíben, a proto zela prázdnotou. Posledních několik let má však provozovatele nové a tak se život v ní výrazně rozbujel. Díky lidovým cenám, klasické české kuchyni a ochotě obsluhy, se hospoda stala oblíbeným centrem vesnického života, ve kterém je možné potkat pestrý vzorek jejího obyvatelstva – studenty, kteří dojíždějí za školou do Prahy, starousedlíky, chataře, trampy, rybáře, novousedlíky, důchodce, hráče automatů, vlastníky místních pastvin a lesů, zaměstnance továrny stojící nedaleko, místní popeláře a policisty.

Výběr terénu ovlivnilo několik faktorů: jedním z nich je dobrá dostupnost, která umožnila věnovat výzkumu mnohem více času, než by dovozovala jinak zvolená lokalita. Důležitá je také předchozí vazba, která slibovala rychlý a výrazně snadnější vstup do terénu. Třetím, neméně zásadním faktorem ovlivňujícím výběr, je specifická terénu, která tkví v jeho umístění a tím pádem i v nestandardním složení aktérů.

Výzkum probíhal během února, března, dubna a května, kdy docházelo k pravidelným vstupům do terénu.

3.7. Výzkum, jeho hodnocení a etické aspekty

Pro dosažení co nejvyšší kvality výzkumu z hlediska jeho platnosti je důležité zohledňovat několik základních problémů: problém reflexivity, reaktivity, situovanosti, předpojatosti a transparentnosti (Novotná, 2009)

Reflexivitou je myšleno neustále vyhodnocování svého vlastního působení v terénu. V tomto případě šlo o to vyrovnávat dvě zastávané role: roli pozorovatele a výzkumníka a roli účastníka. Při zúčastněném pozorování se tento konflikt vyskytuje často, zde byl navíc ještě zesílen mou vazbou na místo, kde se zkoumaná hospoda nachází. Vědomí konfliktu je důležité pro záměrný balanc; může se stát, že výzkumník příliš propadne roli účastníka a situaci začne nahlížet citově více, než by měl, nebo bude naopak tak usilovně držet roli pozorovatele, že následná interpretace bude povrchní a sterilní a k dostatečnému pochopení pozorované kultury nedojde.

Reaktivita je ovlivnění pozorovaných dějů výzkumníkem – jeho přítomnost může vyvolávat nové, netypické situace, které jsou posléze analyzovány a interpretovány, i když bez výzkumu by vůbec nevznikly. Vyhnout se v praxi takové eventualitě pro mě osobně

znamenal vnímat ty okamžiky, ve kterých jsem jednala, spíše okrajově, nebrat je jako primární zdroje dat k interpretaci.

Předpojatost je vytváření závěrů předem na základě vlastních domněnek či názorů. Myslím, že tomu se mi podařilo se vyhýbat, způsobeno to asi bylo čirou zvědavostí a snahou o vytvoření co „nejobjektivnější“ mapy, jakkoliv si problematiku objektivitu také uvědomuji.

Transparentnost předpokládá jasně dokumentovatelnou a zmapovanou cestu od situace k její interpretaci.

Zvolená výzkumná strategie se obecně vyznačuje vyšší validitou, což znamená že sleduje a zkoumá právě to, co je pro výzkum nutné sledovat a zkoumat, a nižší reliabilitou, neboli možností jevy opakovat.

Výzkum má vždy svá omezení, v tomto případě je třeba počítat s možnou dezinterpretací nasbíraných dat, s jejich neúplností či nepřesností způsobenou například informátorovou snahou o to se „předvést“ nebo naopak zatajit věci, které nepovažuje za vhodné zmiňovat, další komplikací může být i nedůvěra ze strany informátorů.

Účastníci výzkumu byli plně a srozumitelně seznámeni s účelem výzkumu i s jeho metodou. Každému byla zaručena možnost se kdykoliv zřít vlastní účasti. Aktérům bylo zaručeno, že získané informace nebudou použity proti nim a že jejich identita zůstane skryta. Já jakožto výzkumník dbala na to, aby informace, které se ke mně dostanou, nebyly postoupeny dále, aby žádné důvěrné sdělení určené jen mé osobě za účelem výzkumu, nebylo šířeno dalším osobám, ať už záměrně, nebo omylem.

Další důležitou součástí etiky výzkumu je záruka, že data výzkumu byla získávána regulérní cestou, nebyla vykonstruována, domyšlena či dokonce zcela vymyšlena.

Jako první byl s výzkumem obeznámen provozovatel zařízení – hostinský. Byla mu zaručena anonymita jeho vlastní osoby a utajení zařízení, které provozuje, i místa, kde se děj odehrává.

Vzhledem k tomu, že se počet osob účastnících se výzkumu lišil v závislosti na denní době a dni, nebylo pro zachování plynulosti výzkumu možné získat informovaný souhlas od každého, kdo se v prostoru zrovna ocital. Tato situaci byla přirozeně sama od sebe vyřešena tak, že se informace o probíhajícím výzkumu velmi rychle rozkřikla a naprostá většina aktérů byla poměrně zvědavá o co jde a tak se chodila vyptávat přímo mě. Tím se dosáhlo toho, že ústní informovaný souhlas mi dali skoro všichni.

Co se týče popisu některých událostí, některé charakteristiky byly pozměněny tak, aby v případě, že se některý z účastníků výzkumu setká s jeho výstupem – tedy s touto

bakalářskou prací – nedošlo k identifikaci osoby (či osob) participující na popisované události.

Jelikož mám v osobním životě určitý vztah k danému kolektivu, musela jsem být obezřetná na konflikt rolí, které jsem při výzkumu zastávala.

4. Hospoda a její aktéři

4.1. Charakteristika zkoumané hospody

Hospoda, v níž výzkum probíhal, se nachází ve vesnici vzdálené asi čtyřicet kilometrů od Prahy. Vesnice je umístěna tak, že je dále neprůjezdná. Zajíždějí do ní pouze ti lidé, kteří mají s místem nějakou spojitost; její obyvatelé (kterých je okolo 300)¹ a jejich příbuzní, známí a přátelé, pracovníci služeb, jako je pošta nebo odvoz odpadků (i ti jsou převážně obyvateli této vesnice nebo nějaké jiné, nacházející se poblíž) a lidé se zálibou v pěší turistice či cyklistice. Vesnice leží uprostřed pastvin pro ovce a krávy, a lesů, které jsou na poměrně blízkou vzdálenost od hlavního města, překvapivě plné divoké zvěře, jako jsou srny, lišky a divočáci. Část obyvatel chová koně, prasata, slepice a kozy.

Hospoda samotná je umístěna na hlavní cestě, kousek od návsi, na kraji kopce, kde se vesnice nachází. Je z ní dobrý výhled do okolní krajiny a do údolí. Budova, v níž je hospoda umístěna, je velký dvoupatrový dům, patřící zdejší rodině, která mimo něj vlastní ještě místní koloniál. V přízemí se nachází kuchyně, sociální zařízení, místnost se stoly a výčepem a velký sál s podiem a židlemi, určený pro pořádání zábav. V prvním a druhém patře jsou pak pokoje, které je možné si pronajmout na přespaní. Tato služba je však nevyužívaná.

Budovu hospody může pozorovatel identifikovat díky svítícímu vývěsnímu štítu s logem značky piva, která je zde k dostání. Jiné vnější znaky se nevyskytují, jediné papír ve formátu A4 vytištěný na domácí tiskárně a zabalený v kancelářské fólii pro ochranu před nepřízní počasí, hlásající otevírací dobu. Před budovou je možné zaparkovat několik aut, také je tu podomácku zhotovený rám z několika opracovaných tenčích klád, který slouží jako úchyty pro koně – ty je zde možné často vidět uvázané, zatímco jejich majitelé si dávají občerstvení. Před budovou je zahrádka s několika dřevěnými stoly s lavicemi místo židlí a improvizovaným dětským hřištěm, a altán, který slouží k venkovnímu sezení za příliš slunečných, nebo naopak

---

¹ Údaje obecního úřadu, pod který vesnice spadá

teplých, ale deštivých letních dní. Před hospodou i v altánu jsou misky s vodou připravené pro psy.

V současnosti je hospoda provozována nájemci. Ti před několika lety vystřídali předešlého provozovatele, který byl v obci poměrně neoblíbený. Reakce na něj se pohybují na škále začínající shovívavostí:

„No, on byl holt už takovej no.“ (terénní poznámky ze dne 23.3.2015)

přes úlevu, že hospodu provozuje někdo jiný:

„Teď je to úplně super, kluci, to je úplně něco jinýho, dobrý pivo, ochotný sou...“ (terénní poznámky ze dne 19.4.2015)

až po rozhořčení:

„To bylo příšerný, ale voni to maj v rodině, dyť jeho táta byl lenoch, co se uchlastal, děda se voběsil, a von je po obou.“ (terénní poznámky ze dne 23.3.2015)

Nynější provozovatelé se těší velké oblibě, přičemž ani jeden z nich není z řad místních.

Výrazným specifikem zkoumané hospody je míšení jejího stálého osazenstva s výletníky; zatímco takzvaní štamgasti zde zažívají svou každodenní rutinu (o rutině se dá mluvit protože ti samí aktéři sedávají na ta samá místa v tu samou denní dobu; odlišnosti a výkyvy jsou způsobené pouze pracovní dobou, která se aktér od aktéra různí), výletníci zde naopak zažívají něco, co není běžnou součástí jejich každodenního života.

Dalším specifikem je velmi osobní přístup výčepních (střídají se tu dva). Své hosty si pamatují a s každým mají jedinečný vztah; někomu je umožněno pít i po zavírací době a dokonce i po odchodu výčepního, který jen nechá klíče vedle pípy s tím, že si je u toho, komu je zapůjčil, ráno vyzvedne. Někteří hosté, patří mezi ně zejména místní mládež, si mohou nechat natočit pivo do půllitrů do zásoby a pít jej, i když je hospoda už zavřená a výčepní pryč. Prázdné sklenice a popelníky nechají na schodech nebo na parapetu. Výjimkou není pití na dluh, které je však také povoleno pouze někomu. Mezi tuto skupinu privilegovaných patří ti, co jsou známými a častými, ale zároveň důvěryhodnými hosty, u kterých se ví, že svůj dluh

splatí přesně tak, jak je ujednáno (většinou to znamená „na příštím pivu.“²). Když je někdo příliš opilý a je o něm známo, že může začít jednat konfliktně, výčepní mu odmítne dát další pití. Taktéž mohou být odmítnuti neznámí náhodní hosté, kteří se nechovají adekvátně nebo nepůsobí na výčepního příznivým dojmem. Mezi tuto nepříliš početnou, přesto však existující skupinu, patří především muži. Během výzkumu nedošlo k žádné situaci, ve které by došlo k vykázání nebo k odmítnutí obslužení ženy.

Vesnice se nachází několik kilometrů od svého zakládajícího městečka, jehož historie sahá až daleko do středověku. Celé území je známé dlouholetou těžbou vzácných kovů, která se zastavila až v šedesátých letech 20. století. Mnoho těžebních šachet je dodnes neprozkoumaných a jsou zaplavené vodou. Vesnice je podle paměti nejstarších místních čtyři sta až pět set let stará. Usadili se v ní malí zemědělci a statkáři, kteří chovali dobytek a pěstovali na rozlehlých polích (které jsou dnes rozparcelované a zastavěné domy) mnoho druhů plodin především pro vlastní potřebu. Jedna z nejstarších místních starousedlických rodin tu žije už více jak tři sta let. Dále tu bydleli horníci pracující v dolech. Během druhé světové války, respektive mezi lety 1935 až 1945, byli všichni místní vystěhováni do různých vesnic po celé zemi, a teprve po konci války se mohli do svých domovů vrátit. V té době, tedy po druhé světové válce, začalo období neaktivnějšího obecního života, které trvalo až do sedmdesátých let – stavěly se nové domy, pro místní bylo mnoho práce na jedné velké stavbě nedaleko odsud, došlo k prudkému nárůstu turistického ruchu a v celé oblasti docházelo k zakládání a výraznému rozšiřování trampských osad. Po revoluci dle slov místních zdejší život postupně skomíral a nyní si „každý žije jen to svoje a co se děje u sousedů se nestará.“³

„Velkou práci udělala televize. To ty si neumíš představit, to ti určitě ani nedochází, co to udělalo s tou vesnicí. Jakmile měli všichni televizi, najednou byl konec všeho. Jakmile se večer vysílaly filmy, už jsi nikoho venku nepotkala, jako dřív. Dneska už je to tady úplně jiný všechno.“ (Jaroslav, 80 let, starousedlík)

V současnosti slouží vesnice především jako rekreační oblast a žije tu mnoho novousedlíků, kteří o zdejším původním životě mnoho neví. Velká část obyvatel pracuje v hlavním městě, ve vesnici je už jen málo příležitostí k obživě.

---

² Mnohokrát vyslovená fráze

³ Terénní poznámky 12.5.2015; takto mluví především ti nejstarší aktéři a porovnávají takto život „tehdy“ a dnes; mladším aktérům připadá zdejší život naopak „příjemně neanonymní“

4.1.1. Popis prostoru

Při vstupu do hospody je zřejmé, že se jedná o starší a dlouho používaný objekt. Dá se tak usuzovat například z dlaždic, použitých na chodbě (černobílé, kamenné, značně opotřebované, typické pro stavení z třicátých let), nebo ze stavu oken (dřevěná, vrzající, špatně dovíratelná), či omítky vně budovy (starý nátěr s trojrozměrným abstraktním vzorem, je možné ho vidat ve funkcionalistických pražských domech). Z hlavního vchodu se vejde do dlouhé úzké tmavé chodby, na jejímž konci se nachází sociální zařízení oddělené na pánské a dámské. Po pravé ruce je vstup do kuchyně a po levé dveře do místnosti se stoly a výčepem. V chodbě je cítit typické aroma, smíchané z vůně piva, cigaretového kouře a smažených jídel, které se za teplých dní nese až na náves.

Výčep se nachází hned u dveří a je z něj dobrý výhled přes celou místnost. Ta skýtá šest stolů, z nichž čtyři jsou pro šest osob a dva pro dvanáct. Přímo naproti výčepu se nachází dva hrací automaty a nad nimi je nástěnná police s plochým LCD televizorem. Místnost je vymalována zeleně a nad výčepem jsou k vidění podomácku zhotovené nástěnné malby, na nichž jsou vyobrazeni veselí pijáci piva v životní, muzikanti s kytarami a vlnadné, lehce poodhalené ženy. Vedle automatů jsou pak dveře pro vstup do sálu. Ten je tvořen podlahou z dřevěných parket, dřevěným pódiem, mnoha židlemi sklizenými na stranu, starými křesílky s větším stolkem na popelníky a dvěma ping-pongovými stoly.

Celý prostor, včetně kuchyně, je kuřácký. K dostání je zde pivo za nízkou cenu, točená limonáda, rozlévané limonády, několik druhů cigaret levnějších značek, zmrzlina jedné značky, několik vín v chladícím boxu z nižší střední třídy, prodávané za ceny velmi vysoké oproti těm velkoobchodním a dále pak obvyklá zásoba tvrdého alkoholu. Hosté si mohou dát teplé jídlo, které je podáváno každý den až do osmi hodin večer. Vaří se zde česká kuchyně, ceny jsou výrazně nižší, než za jaké lze jídlo stejného druhu pořídit v hlavním městě, nebo už jen v nějaké z větších vesnic poblíž.

4.2. Aktéři

Hospoda je místem, kde se na malém prostoru mohou potkat lidé nejrůznějšího věku, všemožných zájmů a životních stylů. Přes celý pracovní týden i o víkendech tu lze narazit na lidi mnoha druhů zaměstnání (jsou tu aktéři co pracují jako čišníci, elektrikáři, realitní makléři, profesionální muzikanti, popeláři, údržbáři, úředníci, podnikatelé, uklízečky,

učitelky, poštovní doručovatelky, chůvy atd.) i různých politických orientací a světonázorů. To je podle mnoha aktérů přirozenou součástí každého dne:

„Sem chodí různý lidi, ale tak to je snad normální že jo, lidi sou různý a to je to pěkný.“
(Radim, 68 let, starousedlík)

a dokud se každý drží svého stolu a tématu a neruší svým pobytem zbytek osazenstva, není důvod ke konfrontacím:

„Nám tady nikdo nevadí, ať je třeba zelený s puntíkama, když nebude dělat bordel.“ (Jana, 66 let, starousedlík)

Celá základní skupina, která skýtá všechny návštěvníky hospody, ať už příležitostné, každodenní, nebo jednorázové, se dá rozdělit do dvou hlavních podskupin: na hosty místní a na cizince. Aktéři z řad místních obyvatel se vyznačují tím, že ve vesnici žijí; mají zde domov, kam se vrací. Cizinci jsou pak všichni, kteří mají domov kdekoli mimo vesnici.

4.2.1. Místní

Předpokladem pro zařazení do kategorie místních obyvatel, je bydliště v obci. Nezáleží na tom, zda tu jedinec žije od narození, stejně jako jeho rodiče a prarodiče, nebo zda se nastěhoval teprve před pár lety. Roli nehraje ani místo pracoviště. Podstatné však je, jakého charakteru je jednotlivcovo obydlí. Pokud jde o zděný dům (nezáleží na stáří, může jít o novostavbu i o starší objekt), jsou jeho obyvatelé považováni za plnohodnotné obyvatele obce. Pokud jde o chatu (kterých je zde mnoho, protože je zde velká chatařská a tramská tradice), jsou její obyvatelé nazíráni spíše jako víkendoví, příležitostní či dlouhodobí návštěvníci, kteří mají hlavní bydliště někde jinde.

Je důležité zdůraznit, že na oblíbenosti co se týče zařazení do kategorií místní-cizinec, nezáleží; v hospodě lze narazit jak na mezi místními velmi oblíbeného chataře

„Jojo, to je prima chlapík, i jeho žena, sou moc fajn, jezděj sem už leta.“ (Jindřich, 53 let, starousedlík)

tak na neoblíbeného místního obyvatele:

„No ta je divná, ta strašně chlastá, o děti se nestará, je to smutný, to není pěkej pohled na ní, nerad k ní chodím třeba když potřebuje něco opravit nebo tak, necítím se u ní dobře.“
(Daniel, 34 let, starousedlík)

Místní si vzájemně pomáhají a některé typy pomoci si pak oplácejí v hospodě. Jelikož je vesnice vzdálená několik kilometrů od města, kde jezdí autobus (a kde je škola), není nic neobvyklého, že mnoho lidí, včetně školáků, chodí domů pěšky, protože se nemají do vsi jinak dostat. Je nepsaným pravidlem, že ten, kdo jede po cestě autem, nabere toho, kdo jde pěšky a vysadí ho třeba na návsi. Jelikož „stopař“ je většinou z řad těch, co nevládní automobil, oplácí pak tomu kdo ho svezl službu tak, že mu v hospodě koupí něco k pití, obvykle takzvaného „panáka“. K tomuto vyrovnání nedochází bezprostředně po vystoupení z vozu, ale klidně i o několik týdnů později, kdy se oba aktéři v hospodě potkají. Ten, komu byl splacen dluh formou zvaní na panáka, je zavázán k tomu kupovat panáka příště. Takhle vzniká nekonečný řetězec oplátek. Nepřijmout děkovné pití působí velmi nezdvořile, a tak aktérovi, který by jen jednou někoho svezl nezbyvá, než se stát součástí tohoto vztahu (a s ním následně i dalších vztahů:

„Tady Petr mě svezl, fajn chlap, pod' si s náma taky připít.“ (terénní poznámky 29.4.2015)

i když hospodu navštěvuje zřídka. Když pak jedinec, který je součástí této sítě „oplátkových“ vztahů, něco potřebuje, může zajít do hospody a zeptat se někoho, zda by mu nepomohl:

„Chlapi, umíte někdo opravit čerpadlo? Z firmy říkali, že by se stavili až v úterý a to je blbý.“
(terénní poznámky 6.5.2015)

Jeho dotaz se obvykle setká s ochotou pomoci. Vždy se najde někdo, kdo vstane a řekne, že se „na to půjde podívat“, nebo kdo alespoň odkáže na jiného aktéra, který by mohl čerpadlům rozumět. Co se ale nevyplácí, je trvalé odmítání projevů přízně místních. Pokud někdo panáka několikrát za sebou odmítne, upadne v očích štamgastů v nemilost:

„Já jsem to viděl na těch chlapících, ten jeden se na mě nalepil a pořád mě chtěl zvat a zastihl mě vždycky zrovna v době, kdy jsem ještě doma potřeboval pracovat a chtěl jsem si fakt dát jenom to jedno pivo, abych se osvěžil po jízdě domů a mohl zase pokračovat, jenže to mu

nevysvětlíš. Takže teď už na mě koukaj divně, většinou si jen koupím pivo uvnitř a piju ho venku na zápraží, pak jen vrátím sklenici a jedu. Já na tohle prostě nemám čas.“ (Tomáš, 41 let, novousedlík)

Pro jednodušší život v obci je každopádně jednodušší navštěvovat alespoň jednou za čas hospodu.

„Bývalej majitel našeho domu nám říkal, že do hospody nechodil a všechno důležitý mu uniklo, ale že to zjistil, až když prodával dům a stěhoval se. My do hospody chodíme. A když nemáme čas, máme souseda, ten ví o všem co se tady šustne a všechno nám převypráví.“ (Petr, 48 let, novousedlík)

Všechno důležité se podle aktérů odehrává právě v hospodě. Zde je možné se dozvědět, kdy se budou dělat ve vsi nějaké úpravy a opravy, kdy bude výluka vlaku, kolik je tento rok kanců a kde se objevují, jací škůdci mohou v letošním počasí ohrožovat jaké druhy rostlin (všichni obyvatelé vesnice mají zahrady) a v neposlední řadě novinky typu kdo se oženil, kdo se přistěhoval či odstěhoval nebo kdo umřel. Informace se v hospodě setkávají, jsou předávány a samostatnými kanály se pak šíří dál. Kdo však nechodí do hospody a nemá ani souseda, se kterým by si mohl promluvit, uniká mu veřejný život obce.

4.2.1.1. Štamgasti

Kategorií aktérů, na kterou lze v hospodě narazit, jsou takzvaní štamgasti. Vyznačují se tím, že do zařízení docházejí pravidelně, v podobné časy. Mívají svůj vlastní stůl, který si žádní jiní hosté nedovolí zasednout. Někteří mají i své vlastní místo, kde nikdo jiný nesesává a dokonce vlastní půllitr, do kterého se nalévá jen jim.

Štamgastů je zde několik druhů. Prvním jsou každodenní, kteří chodí vždy po práci na pivo. Někteří mají běžnou pracovní dobu, od pondělí do pátku a od rána do odpoledne, jiní pracují na směny, ve kterých se střídá takzvaný krátký a dlouhý týden a noční a denní provoz. Jsou mezi nimi i tací, kteří jsou oficiálně nezaměstnaní a vedení na pracovním úřadě, ale přilepšují si různými sousedskými výpomocemi.

Chování štamgastů je různé. Část z nich je pasivní, čas v hospodě tráví koukáním na televizi, u kterého mlčí, případně občas okomentují běžící pořad. Nezajímají je noví příchozí, ať už se s nimi znají, nebo ne. Pijí převážně pivo, kterého vypijí několik půllitrů, aniž by na nich byla

znát opilost. Když dopijí, zaplatí (buď u výčepního, nebo nechají na stole, na místě, kde seděli, patřičnou sumu) a s mávnutím na pozdrav hospodu opouštějí.

Druhá skupina štamgastů jsou aktivní hluční jedinci, kteří jsou zvědaví na každého nově příchozího. Prohlízejí si ho, v některých případech ho nahlas okomentují (během výzkumu se tak dělo hlavně při příchodu nějaké ženy, která se dá označit jako „atraktivní“). Někteří z nich vykazují zvýšenou agresivitu, zvláště po vypití určitého množství alkoholu, nebo v reakci na nově příchozího, který se jim nelíbí. Výjimkou není sexuální obtěžování žen

„Bud' se mnou půjdeš dobrovolně, nebo si tě znásilnim.“ (Pepa, věk okolo padesáti let, starousedlík)

a to dokonce v přítomnosti jejich partnerů. Takové situace většinou končí zásahem výčepního, který agresora vykáže zpět na jeho místo (k vykázání z hospody během výzkumu nedošlo) a druhé straně se omluví.

4.2.1.2. Mládež

Značnou část návštěvníků hospody tvoří místní mládež. Kritériem, pro zařazení aktéra do této skupiny, je jednak věk, jednak ale také vztah k ostatním aktérům. Jedinci z kategorie „mládež“ jsou totiž místními nahlíženi přes příbuzenské vazby. Něčí vnuk, něčí syn či dcera. Na této kategorii je dobře vidět zdejší časová kontinuita. Označení „mladý“ používá nejstarší generace aktérů pro všechny generace mladší. „Mladej“ tak může být i padesátiletý muž, který je v paměti aktéra o generaci staršího, stále tím malým sousedovic synem. Skupina, která je v tomto výzkumu nazývána mládeží, se nachází na samém konci tohoto pomyslného řetězce – kdo je z generace, která je ještě moc mladá na vlastní potomky a tedy i na to, aby mohla někoho oslovovat „mladej“, je ostatními brán jako člen místní omladiny.

Mládež tráví čas v prostoru hospody především ve společenském sále, nacházejícím se vedle místnosti s výčepem. Hrají ping pong, poslouchají hudbu z mobilních telefonů či z přenosných reproduktorů, kouří a povídají si. Jejich věk se pohybuje mezi čtrnácti až čtyřicetiletými lety. Jsou neagresivní a o nově příchozí nejeví větší zájem.

Mezi zbylým osazenstvem hospody jsou příslušníci kategorie „mládež“ oblíbení. Je to dáno tím, že všichni vyrostli na vsi, na základní školu chodili do vesnice pět kilometrů vzdálené a s ostatními obyvateli vesnice je pojí nejrůznější příbuzenské vztahy. Dalším pojítkem bývá účast na vesnických aktivitách (někteří mladí jsou členy místních dobrovolných hasičů, nebo v létě v hospodě vypomáhají za výčepem, sekají sousedům trávu, hlídají jim děti a podobně),

či role v nějaké všeobecně známé veselé místní historce (například jak jeden mladík rozbil nedopatřením petardou okno místnímu policistovi, a ten ho pak honil v županu a křičel „Mě se neschováš, já vim, žes to byl ty!“⁴).

Všichni z této kategorie už chodí alespoň na střední školu, část z nich na vysokou. Všichni tyto ústavy navštěvují v hlavním městě. Volný čas pak rozdělují mezi pražské kamarády a místní, které označují spíše jako „rodinu“, než jako sousedy a známé.

4.2.1.3. Hráči automatů

Tato kategorie zahrnuje jak ty, co tvoří její „pevné jádro“, čili aktéry vyznačující se tím, že čas v hospodě tráví pouze hraním automatů, tak ty, kteří jsou zároveň zařazeni v jiných kategoriích a automaty hrají jen příležitostně.

Aktéři, pro něž je hlavní náplní času stráveného v hospodě hra automatů, netvoří příliš početnou skupinu. V průběhu výzkumu bylo možné pozorovat tři. Průběh jejich návštěvy měl vždy jednotný scénář: příchod, který zahrnoval pozdrav a objednání pití a přechod k hracímu automatu. U něj odehrání určitého počtu kol a her, jejichž časová výměra oscilovala mezi několika desítkami minut a třemi hodinami. Po ukončení hry následovalo rychlé dopití (většinou piva; počet piv byl u hráčů automatů vždy poměrně nízký – oproti jiným skupinám návštěvníků, například štamgastů; obvykle vypili dvě až tři) a opuštění prostoru hospody. Hráči automatů se během trvání výzkumu neprojevovali nijak agresivně, jejich zájem byl věnován především samotné hře.

Zbývající aktéři objevující se u automatů se od první skupiny odlišují zejména časem stráveným u hry a frekvencí hraní. Během trvání výzkumu byli viděni u automatu pouze několikrát a jen na krátkou chvíli. Jejich počet nedosahoval čísla deset. Na rozdíl od hráčů z první skupiny nebyli pro návštěvu hospody motivováni pouhou hrou, ale přišli se skupinou vrstevníků, se kterou pobývali u stolu a konverzovali. Čas strávený u automatu byl maximálně několik desítek minut (do cca 30 minut) a po ukončení hry se navrátili ke stolu a pokračovali v konverzaci.

4.2.1.4. Známé firmy

Zvláštní kategorii o počtu asi deseti osob, tvoří aktéři, kteří by se dali označit jako „známé firmy“. Jsou to převážně muži ve věku zhruba dvacet pět až padesát let. Všichni ve

---

⁴ všeobecně známý příběh, který místní vyprávěli několikrát

vsi vyrůstali odmala, jejich rodiče tu většinou stále žijí (někteří se přestěhovali do hlavního města nebo do vedlejší vesnice; buď kvůli většímu pohodlí na stáří, nebo kvůli nové známosti a podobně), mají zde spoustu dlouholetých vazeb a vztahů. Pokud mají partnerky, většinou jsou také ze vsi nebo alespoň z okolí. Mají přehled o veškerém dění v obci. Jejich rodiny zde žijí dlouho a vlastní zde i několik domů (v jednom bydlí rodiče, v jednom prarodiče, jeden si postaví syn na velkém pozemku svých rodičů a podobně) a dokonce i různé pozemky k vesnici přilehlé, jako například pastviny a louky či lesíky. Organizují místní společenské události (jako například říjnový lov kanců, oslavy čarodějnic, zahájení letních prázdnin atd.) a jsou ochotní ve volném čase pomáhat sousedům, aniž by za to něco vyžadovali. Netají se tím, že jim na obci záleží. V prostoru vesnice se pohybují zásadně auty, jezdí v nich dokonce i do hospody. Vlastní obvykle terénní vozy, s nimiž mohou kontrolovat své pozemky. Většina z nich je vyučená v oborech jako elektrikář či automechanik, jsou středoškolsky technicky vzdělaní. Znají historii obce, pamatují si zdejší události i události, které se staly za života jejich rodičů a prarodičů. Orientují se také v místních legendách (například o údajném zakopaném nacistickém pokladu) a dokáží o nich podrobně vyprávět.

Během výzkumu také došlo k situaci⁵, kdy měla jedna žena z řad novousedlíků havárii s autem povahy nikoliv fatální, avšak rozhodně velmi nepříjemné, jejíž řešení by stálo mnoho financí. Nebyla zraněná, ale nevěděla si rady. Situaci, v níž se nacházela, spatřil jeden ze starousedlíků a okamžitě telefonicky kontaktoval aktéra z řad „známých firem“, ten se neprodleně dostavil i s prostředky nutnými k řešení problému a ženě pomohl. Nechtěl za to žádnou finanční odměnu a na slova díky reagoval, jako by jeho zásah byl naprostá samozřejmost. Od té chvíle byla žena, které se nehoda stala někým, o koho se jevil živý zájem, ačkoliv a) byla z řad novousedlíků, b) se o dění ve vsi výrazněji nezajímala a hospodu nenavštěvovala. Jiná žena to pak komentovala slovy:

„Ta už je jejich. Kdyby se jí to nestalo, nebo třeba kdyby ona pomohla jim, tak jejich nebude. Ale oni pomohli jí a už je jejich. Prostě teď už bude navždy patřit do tohoto kolektivu.“ (Iva, 47 let, novousedlík)

Samotní aktéři jednající v této situaci pak v hospodě ženu, které pomohli, několikrát řešili ve svých diskuzích. Pomoc deklarovali jako zcela samozřejmou a několik dní po nehodě pak jevíli zájem o to, zda je v pořádku, zda už se vzpamatovala z šoku.

---

⁵ Tato situace nebude popisována zevrubně, je velmi specifická a mohlo by dojít k rozpoznání identity jejích aktérů. Pro interpretaci postačí pouze její nástin.

Situace by se dala interpretovat tak, že poskytla vhodné pole pro deklaraci výsadní pozice aktéra, který ji vyřešil, mezi ostatními – prokázal, že má prostředky, jak řešit zcela objektivně velmi komplikovanou situaci a upevnil tak status toho, na koho se mají ostatní v případě nouze obracet. Motivace tím, že šlo o ženu, kdo byl v nouzi, nebyla během rozhovorů na toto téma patrná.

Znamé firmy se v hospodě objevují skoro každý den a to v jakoukoliv dobu. Je to pro ně jakási samozřejmá zastávka na cestě z práce či na pozemek. Na rozdíl od štamgastů nelpí na konkrétním stole a místě, usadí se kdekoliv. S výčepním si tykají. Kupují dražší pití, výjimkou není pití šampaňského k pivu. Často zvou ostatní. Deklarují svou finanční zajištěnost. Nově příchozí které neznají registrují, ale více se o ně nezajímají. Jsou neagresivní. Ostatní místní k nim mají přirozený respekt, což se projevuje při hlasitějších diskuzích, které dokáží uklidnit.

4.2.1.5. „Pražská naplavenina“

Početná skupina tvořící část hospodského osazenstva je tvořená takzvanou „pražskou naplaveninou“. Pro aktéry spadající pod tuto skupinu je charakteristické, že se přistěhovali z Prahy. Většinou mají rodinu s jedním až čtyřmi dětmi a do vesnice se přestěhovali za účelem změny prostředí, případně životního stylu. Jejich život se však z velké části odehrává stále ve městě – mají tam práci, přátele a některé volnočasové aktivity. Jejich děti také navštěvují pražské školy. Výjimku tvoří děti, co byly v době stěhování ještě v předškolním věku a pak nastoupily do místní základní školy:

„Přišlo nám zbytečný malou posílat do Prahy, když může chodit sem, má to kousek, bude tu mít aspoň kamarády, nebude muset dojíždět. Ale kluka bychom samozřejmě těžko dali z osmilýtého gymplu na tenhle druhý stupeň, to samozřejmě nejde.“ (Hana, 34 let, novousedlík)

Akteři z této kategorie se v hospodě objevují méně často než dosavadní zmíněné skupiny a také ne s takovou pravidelností. Jsou však v hospodě známí a výčepní i zbytek osazenstva se k nim chová přátelsky. Vstup nového přistěhovavšího do zdejšího života probíhá přes seznámení se se sousedy, navštívení hospody a zařazení se do určité části obce skrze prozrazení bydliště:

„Když jsme se nastěhovali, nikoho jsme tu neznali, ale hned jsme se začali bavit se sousedem přes plot a i se sousedkou přes silnici, no a měli jsme štěstí, jsou to fajn lidi. No, párkrát jsme zašli do hospody, když se nás někdo zeptal, tak jsme řekli kdo jsme a kde teď bydlíme, a bylo, už jsme byli místní.“ (Petr, 48 let, novousedlík)

Jedinci z řad starousedlíků žijících v obci celý život, se k novousedlíkům chovají zdvořile, ale s jistým odstupem. Považují je za součást obce, jsou ochotni jim pomoci, pokud o to požádají, ale nezahrnují například do úvah o přípravě a organizaci obecních slavností a neprobírají s nimi vnitřní záležitosti, jako je pronájem soukromých pozemků či jejich prodej, zatímco mezi sebou je v hospodě řeší.

4.2.1.6. Koňáci

Několik aktérů se od ostatních liší tím, že do hospody chodí jenom když mají okolo cestu koňmo. Cestou z projížďky přivážou své koně ke speciálnímu stojanu umístěnému před hospodou a dají si nějaké pití, obvykle pivo. Koňáci jsou namíchaní jak z řad starousedlíků, tak novousedlíků, ale sdružují se hlavně mezi sebou. V hospodě si sedají ke svému stolu, nebo stojí venku před hospodou, pokud je hezké počasí, a pijí své pivo tam. Jejich pozice ve společnosti je různorodá a proměňuje se v závislosti na tom, jestli se zrovna řeší přeměna okolních luk v pastviny pro koně nebo ne. Toto téma je pro místní velmi citlivé.

4.2.2. Cizinci

Do skupiny cizinců je pro tento výzkum zařazen každý aktér jednající v hospodě, který v obci nebydlí. Cizinci nejsou součástí zdejší sítě vztahů a během výzkumu nenastala jediná situace, kdy by byl patrný vliv cizince na nějaké události ve vsi. Cizinci stojí úplně stranou veškerého dění. Chování místních k nim se různí podle toho, v jakém vztahu jsou se vsí. Typy vztahů mohou být následující: přátelé a příbuzní místních, kteří mají se vsí vazbu s určitou kontinuitou, turisté, výletníci a cyklisté, obyvatelé sousedních vesnic a nevítaní hosté.

4.2.1.1. Příbuzní a přátelé místních

Aktéři ze skupiny příbuzných a přátel místních obyvatel mají mezi cizinci výsadní postavení. To, že jsou ve vsi s někým spřízněni, jim umožňuje čerpat mnoho výhod určených

místním. V hospodě jsou pod jakousi „záštitou“ toho, s kým tam jsou; vztah jejich hostitele s ostatními aktéry se odráží i na ně samotné. Je-li jejich hostitel v hospodě oblíben, požívá jejich host stejných výsad, jako on sám. Pokud se naopak host-cizinec chová neadekvátně, padá určitá míra nevole i na jeho hostitele-místního. V tomto ohledu je zajímavý rozdíl mezi starousedlíky a novousedlíky; pokud je strůjcem nějaké „ostudy“ host-cizinec, kterého si přivede starousedlík, je to nazíráno jako shoda okolností, nešťastná konstelace a podobně. Pokud je však hostitel neadekvátně jednajícího hosta-cizince novousedlík, padá na něj stín podezření, zda i on sám není nějakým způsobem „divný“. Jako příklad lze uvést případ „zdivočelého“ hosta čerstvých přistěhovalců, který se stal před několika lety. Host-cizinec se opil a odmítl se se svým hostitelem (který v té době bydlel ve vsi necelý měsíc) navrátit domů – setrval v hospodě i po jeho odchodu. Jeho návštěva skončila rvačkou, obviněním výčepního ze sexuálního obtěžování a pokusem o podpálení hospody. Trvalo mnoho měsíců, než se nově přistěhovaný hostitel zbavil „podezřívavých nebo vyděšených pohledů svých sousedů“, jak uvedl. Potyčky některých návštěv s místními nejsou časté, ale ani výjimečné, občas k nim dle slov místních dochází.

4.2.2.2. Turisti, výletníci, cyklisté

Ve zkoumané hospodě jsou aktéři z řad výletníků, turistů a cyklistů něčím naprosto běžným, hlavně v jarních a letních měsících. Výčepní se k nim chovají zdvořile a s jistým odstupem. Neprobírají s nimi nic jiného než objednávky, pokud tedy tito aktéři nezačnou s rozhovorem sami – v tom případě jsou výčepní otevření konverzaci a jsou milí. Takováto konverzace mezi hostem z řad cizinců-turistů se obvykle točí okolo počasí, krásného výhledu, zdejší přírody či zdejších pamětihodností. Tématem krátkého rozhovoru mohou být také ceny, které mnoho turistů příjemně překvapují.

Pokud se cizinec-turista chová adekvátně, tedy pokud není příliš hlučný, není agresivní nebo nereaguje nevhodným způsobem třeba na program běžící v televizi (například pokud explicitně nevyjadřuje svou náklonnost opačnému týmu, než kterému fandí většina místních), nedochází k žádným nepříjemným konfrontacím.

Turisté, výletníci a cyklisté mají každý trochu jiné charakteristiky. Turisté jsou zpravidla zaměřeni na výkon – sledují určitou trasu, na níž chtějí vidět konkrétní místa. Řídí se turistickými mapami. Často mají u sebe takzvané „nordic walking hůlky“. V hospodě si objednávají většinou jen pití

Výletníci se od turistů odlišují „volnějším“ tempem, jejich cílem není projít všechny turistické trasy, do zdejšího kraje jedou třeba za sbíráním hub nebo za procházku okolo řeky. Často mají, na rozdíl od turistů, s sebou malé děti. V hospodě se zdržují déle, často si zde dávají jídlo.

Cyklisté tvoří poslední skupinu z této kategorie. Jejich charakteristikou je, že jezdí na bicyklech. Jelikož zdejší terén není jízdě na kole díky své kopcovitosti zcela přívětivý, výskyt hostů z řad cyklistů není v hospodě příliš častý. Pokud se tam nějaký zjeví, jde často o někoho, kdo je zároveň zařazen v kategorii příbuzných a přátel místních obyvatel a cesta do vesnice je pro něj zajížděkou na nějaké hlavní trase za účelem pozdravení. Během výzkumu si cyklisté dávali většinou jen pití.

V této kategorii se dá uvažovat ještě o jedné skupině, kterou tvoří motorkáři a čtyřkolkáři, ti mají ale podobné charakteristiky, jako cyklisté, takže jediný rozdíl tvoří dopravní prostředek.

4.2.2.3. Nevítání hosté

Aktéry ze skupiny nevítaných hostů spojuje to, že se znelíbili nejen štamgastům, ale dokonce i výčepnímu. Taková situace může nastat ve chvíli, kdy se host chová až příliš neadekvátně, ale také když je místním pouze nesympatický. Příklad takového nesympatického hosta může být příbuzný novousedlické rodiny, mladý manažer v drahém oblečení, subtilní postavy a jemného vzhledu. Místním mužům zvyklým pracovat často manuálně, se takoví jedinci nelíbí. Dokonce i jindy neutrální výčepní na ně reaguje chladně a neochotně. Skupina nevítaných hostů je složena ze všech možných jiných kategorií cizinců.

4.2.2.4. Obyvatelé sousedních vesnic

Obyvatelé sousedních vesnic jsou poslední skupinou aktérů jednajících v prostoru hospody. Pro místní tak úplně cizinci nejsou, často se totiž jedná o jejich příbuzné, kolegy z práce či kamarády z dětství.. Aktéři z této skupiny se těší mnoha výhodám místních, vyjma možnosti pít na dluh. Jejich charakteristikou je bydliště v blízkém okolí obce, ve které se odehrával výzkum, to znamená ve vesnicích vzdálených zhruba do 10 km.

Většina z těch, co bydlí v sousedních vesnicích a navštěvují zkoumanou hospodu, pracuje v nedaleké továrně, čímž mají s místními specifickou vazbu – spojuje jen nejen lokalita, ale i pracovní vztah. „Informační síť vesničanů přesahuje hranici jedné vesnice, většinou

v závislosti na pohybu jednotlivců po širším okolí obce.“ (Kandert, 2005: 97) Obyvatelé sousedních vesnic spříznění jakýmkoliv způsobem s místními obyvateli, jsou tedy důležitou součástí zdejší informační sítě a proto se těší skoro stejným výhodám požívaným v hospodě, jako její starousedlíci.

4.3. Hospoda a její každodenní život

Každodenní život v hospodě se dá rozdělit do tří hlavních kategorií: všední dny, víkendy a zvláštní příležitosti.

Všední dny, tedy pondělí až pátek, jsou dobou, kdy je většina obyvatel vesnice v práci. Hospoda otevírá v jedenáct hodin dopoledne. Kuchařka a výčepní jsou tam zhruba o hodinu až dvě dříve, záleží na tom, co se bude vařit. Už krátce po otevírací době lze v hospodě potkat několik štamgastů; jsou to buď ti, co jsou bez práce, nebo ti, kteří pracují na směnný provoz a zrovna mají volno. V době obědů, to znamená mezi polednem až druhou hodinou, se zde objeví několik lidí, jejichž motivací k návštěvě je jídlo:

„My někdy chodíme, když se nám nechce vařit třeba nebo tak, tady se vaří dobře a je to za slušnou cenu.“ (Irena, 42 let, chatařka)

„Kuchařka dobře vaří, já sem chodím často na obědy, samotnému se mě vařit nechce, žena už nežije a mě to samotného nebaví většinou, tady se najím, dozvim se co je nového a mám klid.“
(pan Radim, 68 let, starousedlík)

Během pozdního odpoledne až brzkého podvečera se zde zastavují lidé vracející se z práce – dávají si zpravidla dvě tři piva a pak pokračují domů. Většinou jezdí auty, ale jelikož je to od hospody ke komukoliv domů sotva kilometr, protože rozloha vesnice je malá, nikdo se neobává problémů. Ti, co jezdí vlakem, hospodu cestou z práce obvykle nenavštěvují – nádraží je pod strmým kopcem a nikomu se ho nechce hned po příjezdu z práce zdolávat. Během večerů, tedy v době mezi devatenáctou a třiadvacátou hodinou, jsou v hospodě hlavně štamgasti, hráči automatů a mládež, pro které je zdejší společenský sál jakousi klubovna:

„Chodíme sem rádi, Lukáš točí dobrý pivko, můžeme si tu pustit hudbu, když je třeba venku ošklivě nebo si prostě chceme poslechnout něco nahlas, tak jsme tu. A navíc tady vždycky člověk někoho potká.“ (Jan, 20 let, starousedlík)

Víkendy mají stejnou otevírací dobu, až na neděli, kdy se zavírá o dvě hodiny dříve, tedy už ve dvacet jedna hodin. Do víkendu se dá zahrnout už pátek večer, kdy se provoz oproti jiným večerům během všedních dnů, zvýší. Víkend tedy začíná pátkem večer, kdy se dají v hospodě potkat aktéři ze všech kategorií. Hospoda bývá zcela plná, stejně tak její zahrádka. Páteční večery byly během výzkumu ty nejhlučnější a nejplnější. Sobotní dopoledne je pak stejně klidné, jako dopoledne ve všední dny, jen štamgastů je zde o něco více. V pokročilejší fázi výzkumu, tedy hlavně během dubna, už se během víkendů v době obědů v hospodě objevovali i aktéři z kategorií výletníků a turistů. Během února a března vypadaly víkendové obědy podobně, jako obědy ve všední dny. Sobotní večer je pak podobný večeru pátečnímu, někdy se stejnou úrovní obsazenosti stolů, někdy s o něco nižší. Dubnové neděle se vyznačovaly zvýšenou frekvencí návštěvníků z řad cizinců, únorové a březnové vypadaly podobně, jako všední dny. Nedělní večery pak bývají velmi klidné.

Speciální kategorií jsou pak zvláštní příležitosti; během nich je prostor hospody vyhrazen pro nějakou událost, například pro sjezd trampů, který se koná jednou za dva týdny pokaždé ten samý den, nebo pro dny jako je pálení čarodějnic. Během nich je provoz v hospodě zcela jiný – vše je přizpůsobeno dané události. Kromě sedících hostů je zde možno narazit i na mnoho těch, co se takzvaně „courají“ – jdou si pro pití, pak jdou ven a někteří si nechají natočit pivo do PET lahve a po nějaké době strávené mimo prostor hospody i zahrádky, se vrátí a nechají si natočit další.

Během celého svého sedmidenního provozu tedy hospoda slouží jako místo odpočinku, místo, kde se řeší vnitřní otázky obce, místo, kam je možné jít pouze pro občerstvení, stejně tak jako místo, kde dochází, byť k nerovnoměrné, distribuci informací.

4.4. Hospoda jako veřejný a poloveřejný prostor

Veřejným prostorem je podle sociologie každý prostor, do nějž mají všichni za normálních okolností zákonný přístup, říká Pospěch⁶. Podle Siebela a Wehrheima (2003: 19) oddělují veřejný prostor od prostoru soukromého tři dimenze; legální, funkcionální, sociální. Legální dimenze je tvořena zákonným rámcem, v němž se odehrávají majetkové a právní vztahy. Veřejný prostor podléhá řízení státu, nebo v lokální úrovni řízení obce. Funkcionální dimenze zahrnuje procesy obchodní nebo politické; procesy produkce a reprodukce pak

---

⁶ Pospěch, Pavel. 2013. „Městský veřejný prostor: interpretativní přístup.“ *Sociologický časopis / Czech Sociological Review* 49 (1), str.77

připadají prostoru soukromému. Sociální dimenzí se pak rozumí, že veřejný prostor je čímsi jako scénou, na rozdíl od prostoru soukromému, kterému pak náleží zákulisí. Hospoda se ve všech těchto dimenzích projevuje různě.

Z hlediska legální dimenze je hospoda formálně prostorem veřejným; její fungování podléhá mnoha nařízením a regulím ze strany státu. Ideální je pro tento případ příklad plošného zákazu kouření v restauracích. Pokud bude uzákoněn, bude mu podléhat i hospoda, v níž výzkum probíhal. Prakticky však k jeho naplnění nedojde – provozovatel se během výzkumu několikrát vyjádřil, že s tímto zákonem nesouhlasí a že u něj se bude vše odehrávat dál podle zdejších zvyklostí:

„To sou zas ty nesmysly evropský, ale to nikdo kontrolovat nebude, ale jestli mě někdo udáte chlapi...!“⁷

Hospoda je tedy v siebello-wehrheimovské legální dimenzi prostorem veřejným.

I z hlediska funkcionální dimenze je hospoda prostorem veřejným; vyjednávají se v ní směny všeho druhu, ať už protislužba za výpomoc, výměna nějakého předmětu za jiný předmět, splácení dluhů a podobně. Zároveň je místem, kde se aktéři domlouvají na záležitostech spadajících do sféry politické, tedy na komunikaci s místním zastupitelstvem, nad tím, jak naložit s rozpadající se nádražní budovou atd.

Ze sociálního hlediska je hospoda jednoznačně prostorem poloveřejným, tak, jak ho vidí Pospěch; je prostorem, ve kterém je osobám povolen přístup a pohyb v tom případě, že splní určité podmínky vytvářené společností v něm se pohybující. Je tomu tak proto, že zde existuje několik nepsaných pravidel očekávaného chování, jejichž porušení vede k nižšímu pocitu komfortu aktéra, který se ho dopustil, a v některých případech až k zamítnutí jeho setrvávání v prostoru.

Prvním pravidlem podmiňujícím pohyb v hospodě je zdravení. Vstup do místnosti s výčepem bez viditelného pozdravu alespoň výčepního, ale ideálně celého osazenstva (především štamgastského stolu) neprojde bez povšimnutí a postih za něj se může projevit například neochotou rychlého obslužení výčepním, nebo nezpochybnitelně nelibými pohledy místních. Pozdrav by měl obsahovat hlasité popřání dobrého dne a kývnutím k nejbližšímu stolu – štamgastský je upřednostňován, ale jeho přehlédnutí (například v případě cizince) se nijak nepostihuje.

---

⁷ Poznámka pronesená provozovatelem během diskuze na téma „zákaz kouření v restauracích“, která proběhla 8.3.; doprovázel ji hlučný smích všech účastníků hovoru, včetně samotného provozovatele

„Ano, vadí mi, když lidi neumí zdravit, není to přece nijak těžký.“ (Martin, 38 let, starousedlík)

Druhým pravidlem je vyvarovat se jednáním, která by mohla na ostatní aktéry působit jako nežádoucí či nepříjemná. Takovým jednáním může být zvýšená agresivita, snaha o vyvolání konfliktu, slovní i fyzické napadání některého z aktérů, či řešení domácích problémů a partnerských hádek:

„No ona jak hrozně chlastá, jak tu minule ztropila tu scénu, pamatuješ, strašná ostuda, já se jí divím, že to špinavý prádlo tahá mezi lidi, co si pak o ní asi máme myslet, vždyť už je každému k lítosti nebo pro smích.“ (Iveta, 48 let, starousedlík)

„Já si myslím, že některý věci se maj nechat na doma. Přece se nebudu tady hádat s mužem přede všema, to radši budu dělat, že mi to nevadí, co by si pak pomysleli, že sem nějaká megera, to ták.“ (Jarmila, 53 let, starousedlík)

Třetím pravidlem je nezdůrazňovat příliš své majetkové poměry, zvláště pak, pokud jsou vyššího standardu, než je zdejší průměr. I lidé, u kterých se podle aut zaparkovaných před hospodou dají odhadovat vyšší příjmy, do ní docházejí v oblečení, které se dá označit jako volnočasové. Pokud je někdo oblečen nedbale, je to přehlédnuto, dalo by se i říct nepovšimnuto, pokud však někdo přijde v něčem, co se do hospody „nehodí“ setká se s výraznými projevy nelibosti.

„V obleku bych tam nešel. Jednak protože by pak smrděl, a taky by na mě divně koukali ty chlapíci co tam seděj u stolu celej den. A já nemám zapotřebí se s nima prát. Sice bych je všechny přepral, to vidím, podívám se a vidím to prostě, ale proč bych si tady kazil vztahy.“ (Petr, 48 let, novousedlík)

Hospoda je tedy prostorem poloveřejným, který je zdánlivě přístupný každému ale existují v něm určitá nevyřčená pravidla sdílené kultury prostoru, která předpokládají jednání a kterými se aktéři řídí.

4.6. Hospoda a lokální identita

„Regionální identita se vztahuje k různě vymezeným územím, které nechápeme pouze jako „přírodní prostředí“. Nejedná se tudíž pouze o postojovou záležitost bezprostředního hodnocení líbí – nelíbí, ale uvažujeme i o prostoru „sociálních obsahů“ mezilidských vztahů, zážitků a vzpomínek. Regionální identitu uvažujeme i v souvislosti se socio-kulturním systémem místa a s lidmi, kteří v tomto prostoru žijí. Lidské společenství vytváří obraz tohoto prostoru, stejně jako prostředí ovlivňuje způsob života, zvyky, tradice a kulturu obecně.“ říká Roubal. Podle něj a autorů, z nichž vychází (Bauman, Giddens), nabízí současnost množství situací a prostorů, skrze které člověk vyjednává identitu. Někdo jiný je v práci, někdo jiný s přáteli a jinak se vnímá i doma. Vesnice a hospoda v ní je tedy jedním z těch míst, ke kterému se její obyvatelé vztahují.

Zkoumaná hospoda je pro její aktéry místem zcela samozřejmým. Nepřemýšlejí o ní jako o něčem výjimečném, co jinde nenajdou a co jiní nemají. Považují si sice způsobu, jakým je vedena:

„Tady ty kuci sou super, co tu sou, tak to tu funguje konečně normálně.“ (Slávek, 46 let, chatař)

„Dobrý pivo točí Venca, moc dobrý.“ (Martin, 38 let, starousedlík)

ale běžně navštěvují jiná místa

„Minule jsem byl v Praze v tý hospodě co má švára, tam je to pěkný, tam se zastavim rád, když je cesta.“ (Karel, 35 let, starousedlík)

Významným prvkem, který je místními často zmiňován, je pivo a jeho kvalita. Podle nich se zdejší hospoda odlišuje od jiných v okolí právě chutí tohoto nápoje. To však není ničím, co by mělo být oporou pro lokální identitu – pivo je zde sice podle aktérů zásluhou výčepního „velmi dobré“, ale není produktem, který by byl vytvořen společným úsilím obyvatel vesnice a tak postoj „my máme dobré pivo“, který by mohl být zdrojem nějaké lokální hrdosti, nemá důvod vzniknout. Místo něj se zde říká „Venca točí skvělý pivo.“, což poukazuje na uznání dobré práce výčepního, nikoliv však na společně odvedenou práci (Kandert, 2004: 92, 93).

V čem se úloha hospody ve vztahu k lokální identitě projevuje jako významná, je to, že hospoda je důležitým zázemím pro události typické pro toto místo, jako je lov kanců, nebo slavnosti zahájení prázdnin.

„Vždycky začínáme v pět ráno v hospodě, kde je navařená polívka a kafe, nasnídáme se a pak všichni v těch zelených vestičkách vyrazíme v rojnici do lesa.“ (Ivan, 56 let, starousedlík)

„Když je vítání prázdnin, chodíme z návsi do hospody pro pívko do kelímku nebo na záchod.“ (Anna, 19 let, novousedlík)

„Člověk tady díky tomu, že je to vesnice, všechny zná, a tak je to takový fajn lítat sem a tam, když je nějaká událost, potkávat se, zastavovat se ve skupinkách, a jak je ta hospoda z návsi kousek, tak je to super, že můžeš jít třeba čurat, nemusíš chodit domů.“ (Petra, 34 let, starousedlík)

Co se týče druhé části otázky, a to projevů lokální identity v hospodě, dají se pozorovat v mnoha situacích. Nejčastěji zmiňovanou kvalitou týkající se obce je krása okolní přírody:

„U nás je to pěkný, takhle pěkný bydlení kousek od města jen tak nenajdete.“ (Zdeněk, 78 let, starousedlík)

„No jo, bodejť by sem nejezdili, když je to tu tak krásný.“ (Ivan, 56 let, starousedlík)

„Tady je to balzám na duši, to jen tak někde nemaj, to ticho, ten klid, ta příroda.“ (Vlasta, 69 let, starousedlík)

Dalším podstatným prvkem lokální identity je minulost, vztahování se k místu a vzpomínky na konkrétní zážitky, které se k vesnici vážou:

„Babička tady žila, maminka tady žila, teď tu žiju já, miluju to tady a jsem ráda, že jsme starousedlíci. Sice mám většinu kamarádů v Praze, ale to vědomí, že patřím sem, je pro mě určitě silný, to rozhodně. Jako pražáčka bych to tak možná taky cítila, nevím...Ne to asi ne, to by nebylo takový, lidí je v Praze hodně, tady je nás jen pár, jsme prostě tady odsud, je to tady naše.“ (Petra, 34 let, starousedlík)

„Když jsem byla malá, tatínek dělal tady vedle ve fabrice a maminka byla doma a starala se o slepice a tak. Pamatuju si, jak jsem chodila do koloniálu pro petrolej. Tenkrát jsme měli všechno tady, všichni jsme se znali mnohem víc a krom trempů, co ale pobývali jinde, sem nikdo nejezdil. Taký jsme nadávali na ty z vedlejší vesnice, nikdy jsme je neměli rádi, byli takový divný. Dneska už je to mladejm fuk, vnučka sem jezdí jen na víkendy a je jí to tady šumák jinak, jezdí sem za babičkou na omáčku a kvůli bazénku. Ale je to lepší, nejsou takový uvězněný, ty mladý, my jsme byli prostě tady, furt tady.“ (Milena, 68 let, starousedlík)

Anthony Giddens mluví o vyvázání, které můžeme pojmut jako vytržení sociálních vztahů z místních kontextů interakce a jejich restrukturaaci v neomezených časoprostorových rozpětích. To může být i zdejší případem – místní společnost už není tak pospolitá, jak mnoho aktérů staršího věku uvádí ve svých vzpomínkách, ale většina zde žije vlastními, soukromými životy, a obec je pro ně jen prostorem, kde je umístěn jejich dům:

„Bydlíme tady, ale všechny přátelé, práci, děti školu, všechno máme v Praze.“ (Eva, 37 let, novousedlík)

Někoho k tomuto místu váže minulost, i když už žije jinde, nicméně vazby se zdají jako slábnoucí a starý rodinný dům je ekonomickou zátěží:

„Naši tady žili, pak se maminka přestěhovala do Prahy, když jsme byli velký s bratrem, a tak sem občas zajedem na barák, třeba o víkendu v létě, nebo o prázdninách, když je hezky prostě. Znáš tu samozřejmě pár lidí a je to tu hezký, ale stejně dům asi prodáme potom časem, protože co s tím.“ (Irena, 42 let, chatařka, dřívější starousedlík)

a v některých případech pouze zalíbení ve zdejší krajině, které může být snadno nahrazeno krajinou, která bude pro daného aktéra ještě atraktivnější:

„My měli na výběr při stěhování strašně moc míst a domů, ale tady se nám prostě hrozně zalíbilo, tady to bylo jednoznačně nejhezčí, opravdu. Těch míst, co se nám líbily, bylo víc, ale tohle byla jasná volba. Nicméně ano, najít třeba stejně drahej dům na místě, který by nám přišlo eště hezčí, což teda snad ani takový žádný není, ale dejme tomu, tak bychom šli tam. Okolí je důležitý pro duši.“ (pan Petr, 48 let, novousedlík)

Všichni aktéři, kteří se vyjadřovali ke svému životu ve vesnici, jí konceptualizují jednoznačně jako *místo*, tedy jako prostředí, kde jsou doma, které znají, ke kterému je vážou vzpomínky (ať už banální typu „jak stěhováci nemohli najít náš dům“ po zásadní „narodili se tu všichni z naší rodiny“), nikoliv jako pouhý *prostor*, tedy něco, na co pohlíží z vnějšku, čehož nejsou součástí. Pojmy *místo* a *prostor*⁸ jsou podle Lehečky sice v rámci teorie striktně vymezené, ale to neznamená, že by se vždy v každém případě dalo jednoznačně určit, jak se který aktér k vesnici vztahuje. Někteří (a ti jsou z řad těch, co do hospody nechodí, proto nedošlo k žádným rozhovorům s nimi) žijí zcela odtrženě od veřejného vesnického života, a pro ty může být vesnice *prostorem*; nebo něco mezi těmito dvěma koncepty.

„Jsou tu určitě lidi, co sem nechodí. Takový ty co člověk potká jednou za rok náhodou ve vlaku a vůbec neví, odkud vlastně jsou, z jakýho domku. Nebo jako samozřejmě ví, ale víc je nezná. No a to já nevím, co dělaj třeba, asi pracujou jinde...Ale je tu třeba jeden černocho, co jezdívá prej nejprvnějším vlakem a vrací se posledním a žije někde na kraji vesnice tímhle směrem, tak o něm nikdo nic neví. Ten sem vážně jezdí asi jenom spát. Ale jak se tady octnul, to nikdo neví.“ (Sylva, 34 let, starousedlík)

4.7. Hospoda a lokální kultura

Pojem lokální kultura akcentuje územní dimenzi, spjatost či vázanost k danému místu. Zmiňovaní autoři Patočka a Heřmanová (2008) odlišují městskou od venkovské lokální kultury. Venkovská lokální kultura je vázána na malá územní společenství, charakteristická specifickou subkulturou, je tvořena materiálními i nemateriálními prvky, tj. hmotnými i nehmotnými statky a hodnotami, které jsou v konkrétním čase daným společenstvím využívány.

Nehmotné prvky lokální kultury jsou představovány převažujícím způsobem života (v rámci lokální mentality, jejíž součástí je sociokulturní identita), náboženským a spolkovým životem, tradičními zvyky a oslavami a ostatními nemateriálními složkami lokální kultury (tamtéž: 79). Hmotné prvky lokální kultury jsou podle místních něco, co ve vsi chybí. Není zde žádný kostel, vesnice nemá vlastní hřbitov ani významnou budovu. Co je však aktéry často akcentováno, je zdejší krajina, kterou mnozí z nich považují za velice estetickou.

---

⁸ LEHEČKA, Michal, Faraonci: místo, prostor a lokální identita obyvatel sídliště Stodůlky, Praha 2013, Diplomová práce, Univerzita Karlova, Katedra obecné antropologie, vedoucí práce Mgr. Hedvika Novotná

Nenápadným a zároveň i poměrně novým hmotným prvkem je výzdoba hospody – ručně malované výjevy z hospodského života přímo nad výčepem; ty zhotovili sami místní. Při nedávném vymalovávání pomáhali aktéři z řad místní mládeže a samotné výjevy nakreslil před mnoha lety zdejší malíř (výčepní stáří nevěděl); i když podle výčepního bylo nutné celou místnost vymalovat, nástěnná malba zůstala netknutá. Aktéři z řad místních na ně reagují pozitivně

Nejvýraznějším nehmotným prvkem lokální kultury je událost, která neproběhla během výzkumu, ale která byla během něj často zmiňována, a to lov kanců, který probíhá během října. Zdejší krajina je velmi zalesněná a podle místních dochází často k přemnožení divokých prasat. Jejich lov má slovy místních zajistit snížení jejich počtu, a za druhé, a tato funkce se mi jeví být funkcí hlavní, upevnit zdejší vztahy. Této tradice se účastní pouze starousedlíci. Novousedlíci o ní často neví (alespoň na otázku, zda se tu něco dělá s kancí, kteří jsou přemnožení, odpovídají, že netuší). Hospoda v ní hraje významnou roli – je výchozím bodem celé výpravy a po celý den jí poskytuje zázemí. Ulovený kanec (údajně bývá jen jeden nebo dva; i to přispívá k mému názoru, že primární funkcí lovu není snížení počtu divokých prasat) se pak zpracovává v hospodě – vaří se a ty kusy masa, co se nespotřebují zde, si místní rozeberou mezi sebou.⁹ Oslava úspěšného lovu bezprostředně po jeho skončení se také odehrává v hospodě a v prostoru před ní. Tato tradice je mnoholetá a stejnou úlohu v ní hospoda hrála i v časech, kdy zde byl dne mnoha aktérů neoblíbený provozovatel – v tomto případě tedy k lokální kultuře přispívá budova hospody jako taková

Dalším podstatným prvkem je zdravení. Pokud někdo vejde do místnosti bez pozdravu (činí tak někdy aktéři z řad cizinců), odezva ze stran těch, kteří to zaregistrují (většinou se jedná o štamgasty, kteří mají o prostoru dobrý přehled) negativní – většinou jde o pohoršené pohledy a vzájemné upozorňování se na to, že dotyčný nepozdravil.

„Tady jsme na vesnici, tady se zdravíme prostě, vždyť se všichni známe, a když přijede nákej cizák, měl by zdravit taky, já vim, že ve městě to není zvykem, ale neznalost neomlouvá, žejo. Ale jako dobře, když je člověk pozdraví a oni taky pozdraví na oplátku, tak se to dá ještě chápat, že to prostě jenom neznaj, ale když je pozdravíte a oni neřeknou ani buň a jen civěj, o tak to si pak myslím něco špatnýho, to nemám ráda, to snad není tak těžký, pozdravit, navíc takovou starou bábu, jako jsem já, aby zdravila první, no řekněte.“ (Jana, 66 let, starousedlík)

---

⁹ O tom, jaké tu probíhají společenské akce, mi vyprávěli místní 22.4.

„Tady se zdravíme i na dálku, hulákáme na sebe přes dvě zahrady klidně, nejdřív mi trvalo si na to zvyknout, ale teď mě to baví, sem to patří.“ (Petr, 48 let, novousedlík)

Zdravení je projevem vzájemné sousedské úcty, pro místní je to něčím, čím se odlišují od města, zdejší vztahy nejsou anonymní, každý zde má své místo, zdravení je něco, co podle nich k vesnici prostě patří. Hlasitý pozdrav znamená, že zdravící je členem společnosti a tomu, koho zdraví, dává najevo, že s ním v této společnosti také počítá. Pokud je pozdrav neopětován, je to urážka, znamená to, že ten, kdo neodpověděl, zdravícího jako člena společnosti nevnímá, nebo dokonce existenci společnosti ignoruje. Pro místní je ignorace pozdravu projevem vysokého stupně arogance.

Lokální kultura se v hospodě také projevuje skrze tramské srazy, srazy místních dobrovolných hasičů a také skrze několik profesionálních muzikantů, jejichž tvorba z oblasti folku vychází právě ze zdejších, i když poměrně nových, tradic, a to z tradice tramské, chatařské a „kotlíkářské“¹⁰.

„Hasiči jsou tady oblíbení, nebo já jako o nich víc nevím, ale vím, že pořádají takový ty akce jako zahájení prázdnin a to je určitě oblíbený u zdejších lidí, já tam taky chodím vlastně.“ (Anna, 19 let, novousedlík)

„Místní hasiči jsou frajeři, až kluk vyroste, byl bych rád, kdyby u nich byl, je to dobrá zkušenost do života.“ (Petr, 48 let, novousedlík)

„Ty sem jezďej každej druhej úterek jak je rok dlouhej. Pijou, jedí, zpívaj, vzpomínaj na starý časy a nějak to sem tak patří no, takovej zbytek starýho světa.“ (výčepní o tramských srazech)

„No tady tahle ulice je známá podle těch muzikantů, co tam bydlej, každej ví, kde to je, když se řekne, že je to ta ulice jejich. A ti tady žijou od mládí a ty jejich písničky vycházej z toho, co se tu žilo. A občas i zahrajou v hospodě zadarmo.“ (Zdeněk, 78 let, starousedlík)

Příslušnost k místním dobrovolným hasičům je konceptualizováno jako něco vysoce prestižního; podle mnoha aktérů jsou to „pořádný chlapi“, „správný chlapi“, „dobrý kluci“, co

---

¹⁰ Označení pro ty, co jezdí s „ešusy“ na baťozích a tráví večery u táborových ohňů

„dělej něco pořádného“¹¹. Fakt dobrovolnictví je něčím, čím se zdejší dobrovolní hasiči oddělují od profesionálních městských hasičů, a právě tento rozdíl vnímá mnoho aktérů jako silně pozitivní. Samotní muži z řad hasičů vnímají svou úlohu jako „něco dobrého, co dělají pro vesnici“, jako svůj příspěvek k obecnímu životu a jako „dobrou zkušenost do života.“¹² K čemu se vztahují všichni společně, jsou místní legendy, které všichni znají a vyprávějí si je mezi sebou, svým dětem a ochotně i tomu kdo se zeptá.

„Ta pověst o pokladu vznikla až po převratu a vlastně to ani není žádný poklad. Tenkrát na tý jedný stráni na druhým břehu řeky vysekali strašně moc stromů. Dlouho to pak bylo hotový staveniště, samej beton a strašně moc tater, co svázely něco dovnitř, co se tam vyhloubilo. Celá oblast byla obehnaná plotem a hlídaná vojákama, nikdo tam nesměl. Dodneška nikdo neví, co tam schovali, ale něco tam je. Hlíдали to tam a nikdo tam nesměl vkročit v tý době a pak tam zas vysázeli stromy a teď to místo už přesně nikdo nenajde.“ (Jindřich, 53 let, starousedlík)

„A když jdeš tímhle údolím, tam dřív ani nebyvala asfaltka, jak je teď, jen kozí stezka, tak tam to na lidi vždycky působilo blbě. Tam slunce nesvítí co je rok dlouhej a jsou tam výlezy z těch štol, kdysi dávno se tam jedna přivdaná holka z jiný vesnice i zbláznila snad.“ (Vlasta, 69 let, starousedlík)

Zvláštní kategorií jsou mezilidské vztahy, které podle Giddense dostály v současnosti významných změn: „Široké rozšíření abstraktních systémů spojených s modernitou mění povahu přátelství. Přátelství je často způsobem znovunavázání, ale není přímo zapojeno do abstraktních systémů samotných, které explicitně překonávají závislost na osobních vazbách. Opakem slova „přítel“ již není „nepřítel“, dokonce ani „cizinec“, je to spíše „známý“, „kolega“ nebo „někdo, koho neznám“. Průvodním jevem tohoto přechodu je nahrazování cti loajalitou, která nemá jinou oporu než osobní náklonnost, a upřímnosti tím, co můžeme nazvat autenticita: požadavkem otevřenosti a dobrých úmyslů toho druhého. Přítel není někdo, kdo vždy mluví pravdu, nýbrž někdo, kdo chrání emocionální pohodu toho druhého. „Dobrý přítel“ – někdo, jehož podpora přichází i v obtížných časech – je dnešní náhradou za „čestného druha“.“ (2003: 103-104)

---

¹¹ Fragmenty z rozhovorů na téma „dobrovolní hasiči“

¹² taktéž

Výrazné rozdělení způsobu vzájemné konceptualizace aktérů jednající v jednom prostoru, tedy v prostoru hospody, nebylo během výzkumu patrné. Nedá se přesně určit, jak která část z rozsáhlé skupiny aktérů jedná odlišně, než jiná část. Giddensova proměna povahy přátelství se však určitě projevuje, alespoň co se volby slov a názvů pro jiné aktéry týče. Striktní vymezení na „my-vy“ se v hovorech aktérů příliš neprojevovalo, rozhodně ne ve vztahu k obyvatelům sousedních vesnic. Ani návštěvníci z Prahy nebyli během výzkumu ani jednou označeni jako „cizinci“, pro místní byli prostě „turisté“.

Samotná povaha přátelství mezi místními vykazuje určitý reciproční charakter. Součástí přátelského vztahu je vědomí zcela samozřejmé vzájemné pomoci. Rozlišit, jestli je tmelem vztahů aktérů v prostoru hospody Giddensova „starosvětská“ čest, nebo postmoderní loajalita, však z dat nasbíraných během výzkumu není možné. Jednání, případně hovory, které by poskytovaly nějaké vodítko, příliš neprobíhaly, ani nedocházelo k situacím, kdy by bylo ze strany aktérů třeba se nějak vyjádřit.

4.8. Hospoda a globální kultura

Charakteristickým rysem současnosti je podle Stuarta Halla (2012) střet lokálního s globálním. Rolný a Lacina charakterizují globalizaci jako „dlouhodobý proces vzájemného sblížení zájmů lidí celé planety na všech úrovních společenského života. Je to tedy proces kulturní, politický a ekonomický. Jeho výrazným specifickým je skutečnost, že není a priori založen na nějaké ideologické unifikaci světa. Ideologie, ať již náboženské (křesťanství, islám atd.) nebo politické (fašismus, komunismus atd.) již nejsou na „programu dne“. Tento proces má celosvětový charakter a ovlivňuje vývoj a existenci celé civilizace. Je zaměřen proti jakékoli formě izolacionismu. Jedná se vlastně o hledání celosvětového modu vivendi pro třetí tisíciletí. Globalizace se odehrává v rastru těch nejzákladnějších vztahů. Jsou to vztahy mezi lidmi uvnitř společnosti a vztahy mezi lidskou společností a přírodou.“ (2011: 11)

Během výzkumu se vynořilo několik často řešených kategorií: jídlo, vzhled, partnerské vztahy, intimita a výběr televizních pořadů.

Giddens říká, že dochází ke globalizaci stravování, lidé v západním světě zařazují do svého jídelníčku pokrmy z různých koutů světa, které nemají nic společného s lokální kulturou třeba už jen tím, jakými surovinami jsou tvořeny.¹³ Dalším výrazným prvkem

---

¹³ GIDDENS, Anthony. *Důsledky modernity*. Anthony Giddens. 2. vyd. Praha : Sociologické nakladatelství, 2003.

globalizace je kult krásy, který šíří jednotné znaky toho, co je vnímáno jako atraktivní. Kult krásy zahrnuje především „štíhlost“, ale také „zdravý vzhled“ a „sex-appeal“¹⁴.

V globální kultuře dochází k odtabuizování sexu a intimní život se stává veřejnou záležitostí. Zatímco ještě před půl stoletím byla některá témata, jako například otevřené hovory o sexuálních úchylkách něčím, co se nesluší (Janiš, 2007), současnost zveřejňování intimních detailů života nezřídka oslavuje až vynucuje. Článek na stránkách jedné zaměstnanecké pojišťovny uvádí: „sex je jistě jedna ze základních podmínek plnohodnotného života“¹⁵, obálky lifestyleových časopisů ani jediné vydání nevynechají titulek jako „fantastický sex“, „sex pro každou náladu“, „žhavé sexy praktiky“¹⁶ a podobně, čímž se sexuální prožívání stává věcí veřejnou a kdo se na ní nepodílí, upadá v určité podezření – nemá dost zábavný život, není zcela zdrav, není dostatečně uvolněný.

Výběr televizních pořadů byl pak do určité míry ukazatelem toho, jak společnost v hospodě filtruje proud informací, který je k ní vysílán. „Média se globálně podílejí na utváření lokální kultury.“ (Jirák, Köpplová 2003: 192)

Jídlo

Jídlo, které se v hospodě podává, patří zcela jistě do skupiny „typicky českých jídel“, neboli jídel, které se ve zdejších krajích jí od dob Rakouska-Uherska (Úlehlová-Tilschová, 2011); jedná se o knedlíky, omáčky, pečenou drůbež, zvěřinu, uzeniny a smažené pokrmy. Během výzkumu však byly na jídelníčku i „exotičtější“ varianty obědů – takzvaná „čina“, neboli směs masa, zeleniny a rýže v omáčce a velmi běžnou přílohou kromě českých knedlíků či už zdomácnělých brambor, jsou také „pomfrity“, „hranolky“, či „pommes frites“, jejichž původ je belgický. Výjimečně je možné vidět na denní nabídce špagety, které jsou původně italské. K výraznějšímu průniku světové kuchyně do zdejšího jídelního lístku ale během výzkumu nedošlo.

„Nejvíce vaříme asi klasiku, kachnu, svíci, gulášek plzeňskéj, občas dáme nějaký těstoviny no, ale ty zas tak nejedou, hlavně je s nima práce, guláš se navaří den dopředu a vydrží dobře a stačí ohřát. A kuchařka vaří skvěle, lidem chutná.“ (výčepní)

---

¹⁴ V uvozovkách uvedeny konstrukty často citované v médiích, ale i samotnými ženami během výzkumu

¹⁵ <http://www.cpzp.cz/clanek/379-0-Muze-nedostatek-sexu-uskodit-fyzicke-kondici.html>

¹⁶ Názvy v uvozovkách jsou příklady z titulních obálek různých dámských lifestyleových časopisů; https://www.google.cz/search?q=cosmopolitan+%C4%8Dr&source=lnms&tbn=isch&sa=X&ved=0CAgQ_AUoAmoVChMI0pDGzeaKxgIVQRgsCh0YTABa&biw=1366&bih=657

Aktéři, kteří sem chodí na obědy, jsou většinou z řad generace narozené v šedesátých letech a dříve, jsou na tento typ stravování zvyklí a nejeví větší zájem o zkoušení jiných kuchyní. Zpravidla o jejich existenci vědí, setkávají se s odlišnými kuchyněmi v médiích a také prostřednictvím mladší generace, pro kterou je kuchyně složená z jídel více národů už poměrně běžnou záležitostí.

„Já to viděl v televizi a taky u syna na svatbě, takový ty potvory všelijaký, fujtajksl, s tím na mě nechod'te.“ (Miroslav, 75 let, starousedlík)

„Já vím no, že lidi ted' jedí různě, ale mě by to nechutnalo, já jsem na tohle zvyklá, já to vidím, jak to ted' propagujou všude, to vaření a tak, ale to není nic pro mě, jsem stará konzerva.“ (Jana, 66 let, starousedlík)

Aktéři z řad mladší generace si na nabídku jídla nestěžují. Považují jí za něco, co je „na vesnici normální“, „na vesnici se takhle vaří“, za něco, co „bych nejedla každéj den, ale takhle jednou za čas je to strašně prima, ty knedlíky“, někteří tento fakt vítají jako „příjemnou vzpomínku na mládí“¹⁷, nebo jako připomínku babiččina vaření. Na otázku, jestli jim nepříjde nabídka v hospodě příliš jednostranná, odpovídají mladší aktéři že když chtějí „něco speciálního“¹⁸, jedou do města nebo si to zkusí uvařit doma podle receptů v televizi či časopisech.

„Nejedla bych tohle každéj den, to opravdu ne, to není ani zdravý, ani dobrý na postavu, ale tady jsem v český hospodě na vesnici a nechodim sem každéj den, že jo, jen když jsme s mužem líný vařit, tak sem zaskočíme, mě to chutná, ale nevyhledávám to úplně, my jíme lehčí věci.“ (Eva, 34 let, chatařka)

Zkoumaná hospoda se během doby výzkumu (a podle slov místních i celou dobu před ním) zachovávala tu nabídku jídel, která je v běžné mluvě označována jako „typická“, „klasická“, nebo „česká“¹⁹ kuchyně. Pronikání jiných vlivů se nejevilo jako žádoucí nebo nutné, většina aktérů vnímá tuto nabídku jako přirozenou, nepodléhající trendům doby,

---

¹⁷ Komentáře obědvajících aktérů z různých dnů

¹⁸ Mnoho aktérů použilo v souvislosti s jídlem slovní spojení „něco speciálního“; dá se interpretovat jako to, co se nejí každý den, jako protiklad ke každodennímu jídelníčku

¹⁹ Dle turistických průvodců, kuchařských pořadů, dle Wikipedie, dle slov mnoha aktérů

„typickou pro venkov“²⁰. Prvky glocalizace jsou zde patrné v přetváření jídel jiných kultur do lokální podoby, ke kterému dochází proto, aby hospoda alespoň částečně dodržela ideu široké nabídky; přizpůsobení se trendu je ale vítáno jen okrajově, většina aktérů ho nepovažuje za nutné.

Vzhled

V této kategorii je nutné rozřazení aktérů do tří skupin: příslušníky mladší generace (narozené po roce 1970) a příslušníky starší generace (narozené před rokem 1970) a mládež, a to z toho důvodu, že všechny tyto skupiny přistupují k tomuto tématu jinak.

Příslušníci mladší generace, zejména ženy, se ve svých hovorech o vzhledu vyjadřovaly často:

„Fuj, já jsem tlustá.“, *„Koukni na ni, vypadá jak strašidlo.“*, *„Musím shodit do léta.“*, *„Jééé ty máš krásny nehty, uka, tos byla u čongů? Krásný jako.“*, *„Fuj, mam děsný vlasy dneska.“*, a podobně²¹

Velmi častým jevem je komentování vzhledu u veřejně známých osobností

„Ta Jolie vypadá čím dál hůř, je fakt už moc hubená, ale jako až moc, to už není vůbec hezký.“ (terénní poznámky ze dne 12.3.2015)

„Jsem viděla teď na ulici v Praze nedávno tu Krainovou, jako ta musí být zplastikovaná, nevěřim, že takhle vypadá od přírody, rty má prej umělý, psali.“ (terénní poznámky ze dne 30.5.2015)

„Ta zoufalek má dobrou barvu, tu si chci nechat taky udělat.“ (terénní poznámky ze dne 22.4.2015)

---

²⁰ Mnohokrát používané slovní spojení

²¹ Rozhovory žen mezi sebou, např. před hospodou, při tom, když se muži bavili o něčem, co ženy nezajímalo, či pouze prohozené během rozhovoru na jiné téma; rozhovory, jejichž téma se dotýkalo hodnocení vzhledu, ať už žena mluvila sama o sobě, nebo o nějaké jiné, se často odehrávaly i během všeobecných kolektivních hovorů, jichž se účastnil celý stůl

Známé osobnosti se v diskuzích o vzhledu objevovaly častěji, než jedinci z obce. Důvodem může být, že je to „bezpečné pole“ – na vesnici se všichni znají a to, že někdo někoho hodnotí by se velmi rychle doneslo tomu, komu by nemělo. Komentování celebrit nabízí společnou zábavu na neutrální půdě.

Z kategorií, které byly výše v textu zmiňovány jako výrazné prvky kultu krásy, tedy štíhlost, zdravý vzhled a sex-appeal, byla nejčastěji řešena právě štíhlost:

„Nesnáším tlustŏochy, to je tak nechutný.“, „Měla bych zhubnout.“, „Zase jsem přibrala.“, „Ta dieta je nanic, nehubnu.“, „Bože já mam nechutný stehna, tlustý a měkký.“²²

Dále pak aktéři hovořili o fyzické přitažlivosti

„Ta je tak sexy.“, „Koupila jsem si takový šatičky, abych byla v létě sexy.“, „Ta Megan je tak sexy ty vole, proč nevypadam jako ona?“²³

Mezi aktéry mladší generace během výzkumu zcela jistě docházelo k častému napojování se na globální kulturu skrze hodnocení vzhledu svého a i ostatních. Speciálně ženy se častěji vyjadřovaly o tom, jak nevyhovují tomu, co považují za trend. Muži dávali více přednost svým osobním preferencím

„Ta má pěkněj ten zadek, pořádná ženská, žádná vychrtlina.“, „Mě se nelíbí ty hubený, není je za co chytit.“²⁴

Příslušníci starší generace se během výzkumu hodnocení vzhledu příliš neúčastnili. Starší ženy štíhlost ani přitažlivost ve svých hovorech neakcentovaly. Jediné, co by se dalo ke kategorii vzhled zařadit, byly připomínky ohledně nutnosti návštěvy kadeřnictví:

„Musím zas na trvalou.“²⁵ (Jana, 66 let, starousedlík)

nebo ohledně toho, jak se strojí mladší generace:

---

²² taktěž

²³ taktěž

²⁴ Hodnocení ze strany mužů zachycené během jejich rozhovorů na různá témata (nemusely se týkat přímo vzhledu), často mimoděk prohlášená při zahlédnutí nějaké ženy v televizní reklamě či v prostoru hospody

²⁵ Mimoděk pronesená věta během rozhovoru na jiné téma

„Vypadá jako šašek s těma náušnicema.“²⁶ (Miroslav, 75 let, starousedlík)

„Ale mě se to líbí, že mladý nosej kde co dneska, to my nemohli, tohle je takový veselý, zábavný, vždyť jsou mladý, co by se snažili vypadat nudně. Když jsem já byla mladá, tak jsme se všichni snažili naopak vypadat starší. Ale dneska to maj jinak.“ (Daniela, 64 let, chatařka)

Zvláštní kategorií je pak mládež. Ta se vyznačovala častým slovním hodnocením vzhledu mezi sebou navzájem, které mívalo většinou pozitivní charakter. Aktéři si mezi sebou chválili „trendové“ boty, „cool vlasy“, „pěkný tričko“, „super potisk“²⁷ a podobně. Během výzkumu se zcela jistě vztahovali ke globální kultuře, hovořili o „osobním stylu“ a „vyjádření individuality“, což jsou bezpochyby pojmy postmoderní doby.

Intimita

Pronikání intimity do veřejného života jako jeden z výrazných prvků globalizace kultury, byla kategorie na rozdíl od té předchozí velmi jednoznačná. Během celého výzkumu docházelo k mnoha hovorům na téma sex; nikoliv však obecně, ale velmi konkrétně, a to zejména u mladších generací. Do hovorů se velice aktivně zapojovaly především ženy, které deklarovaly, že obsah jejich hovorů na toto téma je něčím zcela samozřejmým:

„Není se za co stydět.“, „Je to pokrytectví, když lidi říkaj, že to nedělaj, všichni to dělaj, tak proč se tím tajit.“²⁸

a zásluhou „dnešní doby“ je to, že „si konečně lidi přestávaj hrát na slušný, když jsou to stejně všechno prasata.“²⁹

Vyvstává otázka, do jaké míry se jedná o „běžné“ hospodské řeči, které, jak ukazují například některá díla Bohumila Hrabala, byly už před lety pravidelnou náplní hospodských debat, a do jaké míry jde o určitou „uvolněnost“ vyplývající z následování současných popkulturních

---

²⁶ taktéž

²⁷ Všechny výrazy v uvozovkách proneseny aktéry z řad mládeže zpravidla během vítání po příchodu

²⁸ Fragmentsy z rozhovorů na téma sex

²⁹ taktéž

trendů, pronikajících mezi veřejnost skrze hudební videoklipy, které velí vyzývavost a sexuální nevázanost.

Příklady prvního případu, tedy běžných hovorů převážně mezi mužských osazenstvem, byly zaznamenány v souvislosti s jednou aktérkou nejstarší generace, která údajně dochází za jedním sousedem:

„Když ona to potřebuje. Ona bez toho prostě nevydrží.“ (o sousedce; Jindřich, 53 let, starousedlík)

„To všichni víme, že to má ráda, ta se tím netají.“ (Jiří, 27 let, starousedlík)

Příkladem případu druhého mohou být některé hovory zdejších žen, které velice explicitně popisovaly oblíbené způsoby sebeuspokojování nebo oblíbené sexuální polohy. Během těchto hovorů byli přítomni i muži a jejich reakce byly spíše rozpačité. Zde je ale sporné, zda je tento jev způsoben napodobováním idolů z televizních seriálů a z hudebních videoklipů, či zda jde prostě o jednu ze zábav v ženském kolektivu. Nápovědou by mohla být mužská přítomnost, která ženám v intimních hovorech nijak nebránila. To by mohlo být oním obrazem změny poměrů (v tom smyslu, že „dříve“ možná nebyli muži k podobným rozhovorům připouštěni), ale to je pouhá spekulace.

Hospoda tedy slouží jako jakási veřejná scéna, kde je možné deklarovat svůj „správný přístup“ k tomu, co je globální kulturou považováno za ukazatel kvalitního života. Kdo není ochoten se o své soukromí příliš dělit, upadá alespoň u části aktérů v podezření z prudérnosti či „sucharství“. Celkové očekávání jednání vhodného pro hospodu to, co je zde nazýváno uvolněností, určitě nevyžaduje, pokud však dojde k jejímu projevu, je to tolerováno a ponecháno bez zásadnější pozornosti.

Jednoznačným příkladem snahy o napodobení vzoru z médií na poli sexuality je provozování tance zvaného twerking³⁰, který zahrnuje vysoce provokativní pohyby spodní částí těla. Do této aktivity se během výzkumu několikrát pouštěly ženy, zejména v pozdějších hodinách. Situace tohoto rázu, které byly během výzkumu tři, probíhaly všechny podobně – ženy pustily ze svého mobilního telefonu píseň v rytmu, který byl pro twerking vhodný a jaly se jej předvádět, obvykle za pokřiku ostatních přítomných. V jednom případě takto tančily před

---

³⁰ Twerking is a type of dancing in which an individual, usually a female, dances to music in a sexually provocative manner involving thrusting hip movements and a low squatting stance; Wikipedia; tento tanec se rozšířil skrze videoklipy a kanál YouTube; jeho propagátorkou je například populární zpěvačka Miley Cyrus, jejíž videa mají na YouTube až 800 milionů zhlédnutí

hospodou při odchodu a ve zbylých dvou případech tanec provozovaly přímo v prostoru hospody. Vzhledem k pozdní době, ve které se vše odehrávalo, nebyl v hospodě přítomen už nikdo jiný, než aktéři z řad štangastů, známých firem a mládeže. Ti všichni už v pokročilém stavu opilosti reagovali pokřikováním, vyjadřujícím spíše pozitivní postoj. Obě ženy, který tento tanec provozovaly (dvakrát v prostoru hospody jedna a jednou venku před hospodou druhá; obě ve věku mezi pětadvaceti a třiceti lety), byly ze skupiny starousedlíků a zjevně byly svým vystupováním všeobecně známé, soudě dle rozhovorů, které ohledně jejich osob probíhaly:

„S ní je fakt děsná sranda.“ (Jiří, 34 let, starousedlík)

„Ona vždycky když se připije, tak buď hraje automaty, nebo se předvádí, nebo nadává na Dana, tohle mu určitě dělá naschvál.“ (Ivan, 56 let, starousedlík)

„Je hrozně trapná, radši se jí vyhýbám, když jí vidím, navíc vypadá že přepere šest chlapů.“ (Anna, 19 let, novousedlík)

I další obrázky soukromého života aktérů v hospodě zcela samozřejmě pronikaly do veřejných hovorů. V hospodě se vědělo o mnoha detailech zdejších partnerských vztahů, hlavně mezi starousedlíky:

„Oni spolu jsou už strašně dlouho, vlastně od jejího hodně brzkého mládí, ale k tomu si jí vzít se moc nemá, pořád se rozcházej a zase scházej, to už udělali asi dvanáctkrát za tu dobu, co jsou spolu, on občas chvíli má nějakou jinou a pak se k ní zase vrátí a to vždycky, když spolu nejsou ona vypráví, jak to byl hajzl a jak jí mlátil a pak zase když jsou spolu, tak pomlouvá tu holku, co s ním byla, co to bylo za krávu. No a prý se ani nechová moc hezky k tý jeho dcerce co má z prvního manželství, prý když spolu byli na dovolený, tak to bylo peklo, jako by tam měl on dvě děti, a ne jedno dítě a ženskou, prej se pořád hádaly s tou malou a ona jí nesnáší. No válčej spolu prej. A chvíli bydlí u něj a pak zase u rodičů, ale takhle to už bude asi nafurt, už to nikdo nějak nebere víc vážně.“ (Jana, 66 let, starousedlík)

„On žil se ženou dvacet let, dvacet let a teď se chce rozvést. A on to vůbec nečekal prej. Takovej dobrej kluk, všechno by pro ní udělal, a co ty jejich děti. Je to smutný. Ty jeho smutný oči, na to se nedá koukat. On jak byl pořád v práci, tak si našla někoho jinýho, nejdřív tajně a

pak to prasklo, prý jí nebyl dost dobrej, asi chtěla víc peněz a být v lepší společnosti no. No špatně to nese on.“ (Zdeněk, 78 let, starousedlík)

„No to je vám taková rodina, to je úplně neuvěřitelný. To jsou prostě lidi jo, ten chlap měl rodinu, žijou tady už asi dvacet let, a všechno fajn všechno fajn a najednou přišel s tím, že má přítele. No pro ní to byl nejdřív šok, ale nějak se z toho vzpamatovali, on s přítelem postavil dům vedle toho jejich a teď žijou všichni vedle sebe a maj se i docela rádi. A všichni pracujou ve stejný práci, jako ta žena jeho bejvalá a ty dva. A maj dospělého syna s tou ženou a normálně prý, nejdřív to bylo teda zlý, ale teď už je to všechno prý úplná idylka. Ale ty tady nepotkáte, ty sem nechoděj.“ (Petra, 34 let, starousedlík)

Probírání intimních vztahů v hospodě je něco běžného, vyprávět si soukromí ostatních aktérů je součástí každodenních hovorů. Obvykle jsou nové čerstvé informace vítané, byly však i situace, kdy bylo probírání sousedů zamítnuto jako nevhodné, například pokud se týkaly něčeho tragického³¹.

Výběr pořadů v TV

Posledním, čemu byla věnována zvýšená pozornost, byl výběr pořadů v televizi. Ta je stále tím nejrozšířenějším starým médiem – podle průzkumu České televize mělo v roce 2013 televizní přijímač zhruba 3,6 milionu³² domácností z celkového počtu 4,38 milionu domácností. Co se týče nových médií, podle Českého statistického úřadu počítač s internetovým připojením vlastnilo v roce 2013³³ necelých 70 % obyvatelstva. Je tedy důvod se domnívat, že televize a internet jsou v České republice médii zásadního významu. Skrze ně se divákovi dostává to, co je mnohými autory nazýváno populární kulturou. Arendtová ve své knize Krize kultury říká, že postoj masové společnosti ke kultuře je postoj konzumenta. Divák se nechává „krmit“ novou a čerstvou mediální potravou. Otázkou proto bylo, jak reagují aktéři ve zkoumané hospodě na to, jaké možnosti jsou jim televizí předkládány a co si myslí o tom, že v hospodě televize vůbec je.

---

³¹ Podle slov místních se tu stalo několik tragických událostí, tato data jsem se však z etických důvodů rozhodla nepoužít

³² Pouze ty domácnosti, které platí koncesionářské poplatky

³³ Údaje za rok 2015 nebyly k dispozici

Během výzkumu se televize zapínala především během sportovních utkání³⁴, a to především fotbalu a hokeje. Zápas se nevyhnuly hlasitému komentování především od stolu štangastů.

Ve večerních hodinách někdy běžely hudební televizní kanály³⁵, jejichž obsahem jsou především všeobecně známé „hity“ v rozmezí od 60.let minulého století do současnosti. Tento druh programu aktéři více nekomentovali, výjimečně bylo možné zaslechnout hodnocení konkrétní písně

„Jé, tuhle mám ráda.“ – na píseň od současné interpretky Rihanny (terénní poznámky ze dne 13.4.2015)

„Ta dnešní hudba se nedá poslouchat.“ – na píseň od současné interpretky Beyoncé (terénní poznámky ze dne 2.4.2015)

Reakce však nenabývaly nějakého uceleného tvaru, u kterého by se dalo rozlišit, jak která věková skupina aktérů reaguje na daný program. Celkově by se dalo říct, že během výzkumu byla nabídka hudebních pořadů a to, co předkládala, brána jako samozřejmá, ve smyslu „taková je dnešní doba“. Nedošlo k žádnému dožadování se změny kanálu, případně vypnutí televize. Podle aktérů totiž televize k hospodě prostě patří.

„Já jsem rád, že tu televize je, můžeme koukat na zápasy s chlapama, doma to není taková zábava.“ (Zdeněk, 78 let, starousedlík)

„Nevadí mi, že tu je televize, proč by mělo? Když jí nechceme, tak jí vypneme, a když chceme, tak si něco pustíme, vždyť od toho to je.“ (Jana, 66 let, starousedlík)

Televize v hospodě je tedy něco, co je aktéry bráno jako přirozená součást prostoru. Vítají možnost společného sledování pořadů, i možnost pustit si písně. Na otázku, zda by raději neměli hudbu živou, nebo hudbu vlastní, lokální, většina odpovídala, že mají rádi to, co znají z rádií a rádi si to s přáteli u piva poslechnou.

---

³⁴ Např. 5.4., pořad Dohráno; 22.4., hokejový zápas Česko-Finsko; 1.5., hokejový zápas Česko-Švédsko, atd.

³⁵ Např. Óčko, Óčko Golg, Retro TV

5. Závěr

Vesnická hospoda, ve které se setkávají návštěvníci z řad místních i z řad výletníků-cizinců, to bylo hlavním předmětem výzkumu. Kdo jsou její aktéři, jaká je její úloha při vyjednávání lokální identity a jakým způsobem se v ní mísí globální a lokální. Hospoda na vesnici je zajímavá pro výzkum z toho důvodu, že její úloha může nabývat různých významů, které se mohou proměňovat v čase.

Pro místní slouží hospoda jako prostor, kde se žije veřejný život obce. Je to ohnisko informační sítě, a ta poskytuje svým členům to, co je pro život v místě vesnice potřeba. Zároveň je místem vyjednávání pozic aktérů. Aktér si zde může svou reputaci zkazit i vylepšit. V hospodě dochází ke kulminaci a následné redistribuci informací nejen ze života obce, ale i ze života všech jejích aktérů. Na základě informací získaných zde může každý aktér jednající ve vesnici rozšířit či zúžit svůj obrázek o jakémkoliv jiném aktérovi.

Ve výzkumu se vychází z pojednání prostoru hospody jako prostoru poloveřejného, tedy zdánlivě přístupného každému, ve kterém ale existují určitá nevyřčená pravidla sdílené kultury, která předpokládají jednání, podle nějž se aktéři řídí. Tato pravidla nejsou explicitně vyjádřena, ale jsou předpokládána a ono předpokládání samotné je něčím, co utváří očekávání určitého způsobu chování. Samotná povaha prostoru určuje to, kdo do něj má přístup. To je aktéry reflektováno a převáděno v praxi. Ač nejsou nikde stanoveny žádné požadavky na chování návštěvníků, stejně existuje množství typů jednání, která nejsou v rámci zachování statusu aktéra v hospodě vhodná. Kontrola je jak explicitní a provádí jí přímo hospodský a místní lidé, tak skrytá v předpokládaných způsobech chování.

Aktéři vyjednávající v prostoru hospody jsou z různých prostředí; jde o kulturní mix místních i cizinců, všichni jsou ale k hospodě nějakým způsobem vztaženi – prostor je aktérem, který na sebe váže jednání. Dá se zde pozorovat značná variabilita charakteristik, přesto má společnost v hospodě tendence k homogenizaci. Prostor hospody je prostorem sdíleným a dochází v něm ke sdílení a reprodukci kulturního kódu.

Jedním ze sdílených prvků je vyjednávání lokální identity, v němž je hospoda významným aktérem, i když ne pro všechny. Především aktéři řad z řad místních skrze ní svou lokální identitu alespoň částečně vyjednávají. Nejpodstatnějším prvkem lokální identity je samotný život na vesnici.

V otázce střetu lokálního s globálním se zdá, že dominantním je rozměr lokální. Je přímo přítomen už v tom, kdo do hospody vstupuje a jak v ní jedná. Globální vstupuje zprostředkovaně skrze televizi nebo znalosti jednotlivých aktérů. Ač globálnost ovlivňuje

lokální kulturu, ona sama také nezůstává neměnná; dochází k rekontextualizaci a redefinici pronikajících prvků. V tomto smyslu se dá říct, že globální se stává glokálním.

6. Bibliografie

6.1. Použitá literatura

ARENDOVÁ, Hannah. *Krise kultury (z angl. originálu Between Past and Future)*. Překlad Martin Palouš. [s.l.] : MF, 1994. ISBN 80-204-0424-4.

GEERTZ, Clifford. *Interpretace kultur (z angl. originálu The Interpretation of Cultures. Selected Essays)* Překl. Červinková, Hubinger, Humlíčková, Praha, 2000, ISBN 80-85850-89-3

GUILLEMIN Marilys, GILLAM, Lynn. *Etika, reflexivita a "eticky důležité okamžiky" ve výzkumu (z angl. originálu Ethics, reflexivity, and "ethically important moments" in research)* Překlad zachová, Konopásek, Biograf 35, 2004

GIDDENS, Anthony. *Důsledky modernity (z anglického originálu Consequences of Modernity.)* Překlad Karel Miller. Anthony Giddens. 2. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 2003. ISBN 80-85850-62-1.

GIDDENS, Anthony. *Sociologie (z angl. originálu Sociology)*. Překlad Jan Jařab. Praha: Argo, 1999. ISBN 80-7203-124-4.

BAUMAN, Z. *Globalizace, Důsledky pro člověka (z angl. originálu Globalization)*. Překlad: Jana Ogrocká. Praha, 1999. ISBN: 80-204-0817-7

HALL, Stuart: *Postkoloniální myšlení IV*, tranzit.cz, 2013 Překlad Antonín Handl, Zuzana Kubišová, Markéta Musilová, Pavel Novák. ISBN: 978-80-87259-24-5

HOLÝ, L.: *Malý český člověk a skvělý český národ, Národní identita a postkomunistická transformace společnosti*. 2010. SLON. ISBN: 978-80-7419-018-6

JANIŠ, K.: *Toulky historií sexu a erotiky*. Oftis, Ústí nad Orlicí, 2007. ISBN: 978-80-86845-83-8

JIRÁK, Jan; KÖPPLOVÁ, Barbara: *Média a společnost. Stručný úvod do studia médií a mediální komunikace*. Portál, Praha 2003. ISBN: 978-80-7367-287-4

KANDERT, Josef: *Každodenní život vesničanů středního Slovenska v 60. a 80. letech 20. století*. Praha, Karolinum, 2004, ISBN 80-2460-782-4

LEHEČKA, M. *Faraonci: místo, prostor a lokální identita obyvatel sídliště Stodůlky*. Praha 2013, Diplomová práce, Univerzita Karlova, Katedra obecné antropologie, vedoucí práce Mgr. Hedvika Novotná

PATOČKA J., HEŘMANOVÁ E. *Lokální a regionální kultura v České republice*. ASPI, Praha. 2008. ISBN 978-80-7357-347-8

POSPĚCH, P. 2013. „Městský veřejný prostor: interpretativní přístup.“ *Sociologický časopis / Czech Sociological Review* 49 (1): 75-100

ROLNÝ, I., LACINA, L. *Globalizace - etika - ekonomika*. Vyd. 1. Boskovice: Albert, 2001. ISBN 80-86768-04-X

ŘÁDEK F. *Fenomén krásy a mládí v moderní společnosti*. bakalářská práce; Pardubice 2008, Univerzita Pardubická, Filozofická fakulta, vedoucí práce Mgr. Lucie Vítková

ÚLEHLOVÁ-TILSCHOVÁ, M.: *Česká strava lidová*. Triton 2011. ISBN 978-80-7387-421-6

6.2. Online dostupné odborné zdroje

ABU GHOSH Y.: (2007) Zaostřeno na etnografický výzkum, dostupné z WWW:
http://sreview.soc.cas.cz/uploads/46087da1e7e450d1be1f4663f80d3df1baf47ed8_433_07-1%20editorial.pdf

EZZEDINE, P., HEŘMANSKÝ, M., NOVOTNÁ, H., SEIDLOVÁ, G., ŠTOVÍČKOVÁ, M., VAŇKOVÁ, M. (2009). *E_Úvod do společenskovedních metod* [online]: Etika ve společenskovedním výzkumu: Dostupné z WWW:
<http://moodle.fhs.cuni.cz/course/view.php?id=614>

NOVOTNÁ H. (2009). *E_Úvod do společenskovedních metod* [online]. Výzkumné strategie a projekt výzkumu : Kvalitativní strategie výzkumu. Dostupné z WWW:
<http://moodle.fhs.cuni.cz/course/view.php?id=614>

NOVOTNÁ H. (2009). *E_Úvod do společenskovedních metod* [online]. Výběrové strategie; Dostupné z WWW: <http://moodle.fhs.cuni.cz/course/view.php?id=614>

ROUBAL, O.: Když se řekne identita, dostupné z WWW:
<http://www.socioweb.cz/index.php?disp=teorie&shw=138&lst=115>,
<http://www.socioweb.cz/index.php?disp=teorie&shw=145&lst=106>, a
<http://www.socioweb.cz/index.php?disp=teorie&shw=149&lst=114>

SPRADLEY podle HEŘMANSKÝ, M. (2009). *E_Úvod do společenskovedních metod* [online]. Techniky sběru dat : Pozorování. Dostupné z WWW:
<http://moodle.fhs.cuni.cz/course/view.php?id=614>

6.3. Neodborné internetové zdroje

<http://www.internetprovsechny.cz/jak-jsme-na-tom-s-internetem-ve-srovnani-se-svetem/>

<http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/hospodareni-a-financni-situace/vybrane-ukazatele-hospodareni/>

<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/217886-prumerna-ceska-domacnost-ma-uz-jen-dva-cleny/>

https://www.czso.cz/csu/czso/informacni_technologie_pm

<https://en.wikipedia.org/wiki/Twerking>

https://www.google.cz/search?q=cosmopolitan+%C4%8Dr&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0CAgQ_AUoAmoVChMI0pDGzeaKxgIVQRgsCh0YTABa&biw=1366&bih=657